

ПРЕГЛЕД
НА ДАНОЧНИТЕ
ОДРЕДБИ
ЗА ГРАЃАНСКИТЕ
ОРГАНИЗАЦИИ
со коментари

ГРАЃАНСКА
ПЛАТФОРМА
НА МАКЕДОНИЈА

МАКЕДОНСКИ ЦЕНТАР
ЗА МЕЃУНАРОДНА
СОРАБОТКА

Преглед на даночните одредби за граѓанските организации со коментари

Скопје, ноември 2007 г.

Издавач

Македонски центар за меѓународна соработка

За издавачот

Сашо Клековски

Извршен директор

Автор

Александар Бужаровски

Рецензент

Славко Лазовски

Проектен тим

Сунчица Саздовска, Глигор Михаиловски

Лектура

Даниел Медароски

Дизајн и подготовка

S&S и Тока Интернационал

Печати

Дексел

Скопје, ноември 2007 г.

Тираж:

1000

Овој преглед е овозможен благодарјеќи на Европската агенција за реконструкција преку финансирањето од Европската Унија.

Мислењата што се изразени овде му припаѓаат на авторот и не ги одразуваат ставовите на Македонскиот центар за меѓународна соработка и на членките на Граѓанската платформа на Македонија, ниту на Европската агенција за реконструкција.

Copyright © 2007 Македонски центар за меѓународна соработка (МЦМС), Скопје. Сите права се задржани.

ПРЕДГОВОР

Публикацијата „Преглед на даночните одредби за граѓанските организации со коментари“ претставува краток преглед на најважните членови, одредби од даночните закони во Р. Македонија коишто директно или индиректно ги засегаат граѓанските организации во земјата. Истовремено, со цел да се обезбеди поголемо разбирање за даночните обврски и можности за граѓанските организации, обезбеден е краток коментар за влијанието на даночните одредби во соодветните закони врз работата на граѓанските организации.

Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС) како издавач на публикацијата, изработена во рамките на програмата на Граѓанската платформа на Македонија (ГПМ), се обидува да постигне две цели. Прво, да ги запознае граѓанските организации во земјата со постоечките одредби, како и новите измени и дополнувања во даночните закони кои влијаат на работата на граѓанските организации и со тоа да обезбеди поголемо разбирање за даночните обврски, како и за даночните можности во работењето на граѓанските организации. Второ, преку обезбедување коментар во однос на релевантните даночни прописи за граѓанските организации, МЦМС го потпомогнува процесот на лобирање за донесување соодветни даночни решенија, кои ќе придонесат за обезбедување финансиска одржливост на граѓанските организации.

Се надеваме дека оваа публикација ќе им овозможи дополнителна поддршка на граѓанските организации соодветно да ги исполнуваат обврските кон државата, но истовремено да ги зајакнат напорите за лобирање пред домашните институции за донесување соодветни законски одредби во однос на даночната регулатива.

Би сакал да им се заблагодарам на членките на ГПМ, кои активно учествуваа во обезбедувањето препораки и насоки за содржината на публикацијата.

Сашо Клековски
Извршен директор

СОДРЖИНА

Предговор.....	3
Вовед.....	5
Рецензија “Даноците во Република Македонија и нивното влијание врз граѓанските организации“	7
Закон за данокот од додадена вредност.....	9
Закон за персоналниот данок од доход.....	49
Закон за данокот од добивка.....	75
Закон за спонзорства и донации во јавните дејности	95

ВОВЕД

Како дел од програмата на Граѓанската платформа на Македонија (ГПМ) за периодот 2006-2007 година, МЦМС го започна проектот Даночни олеснувања за граѓанските организации во рамките на кој е подготвен овој „Преглед на даночните одредби за граѓанските организации со коментари“. Оваа публикација треба да послужи како поддршка во информирањето за даночните одредби кои ги засегаат граѓанските организации и во обезбедувањето препораки за измена во даночната регулатива.

Прегледот се состои од избор на членови кои влијаат врз работењето на граѓанските организации од следните закони:

- Закон за данок од додадена вредност;
- Закон за персоналниот данок од доход;
- Закон за данок од добивка; и
- Закон за спонзорства и донации.

Авторот обезбедува и краток коментар за секој од овие членови, односно како се спроведуваат истите.

Со оглед на тоа дека сеуште во македонската јавност и во стручните кругови не постои усогласено разбирање на концептот (дефиницијата) на граѓанското општество и граѓанските организации, како и поради терминологијата која се користи во даночните закони, во овој преглед се користат и термините „невладини организации“ и „непрофитни организации“.

Паралелно со изработката на прегледот која започна во март 2007 година беа организирани семинари на кои беа презентирани и дебатирани овие членови кои се од интерес за граѓанските организации. Реализирани се 4 семинари (во Куманово, во Прилеп, во Гостивар и во Велес) со наслов: „Новите одредби во даночните закони кои ги засегаат граѓанските организации“. На семинарите учествуваа граѓански организации (ГО) членки на ГПМ и други локални ГО, како и претставници од локалната самоуправа, деловниот сектор, медиумите и др. Темите кои беа предмет на презентација и дискусија се: персоналниот данок и данокот на добивка, даноците на недвижен имот, подарок, наследство, ДДВ, третманот на доходите од деловните и инвестициските активности, доходите од пасивните инвестиции (камати, дивиденди, ренти), даночните олеснувања на физички и на правни лица кои донираат во граѓанските организации, царините, итн. Препораките од семинарите ќе бидат разгледувани во рамките на натамошните дебати за измена во законската рамка за граѓанските организации, а помогнаа и во подготовката на оваа публикација.

МЦМС му ја довери изработката на оваа публикација на Александар Бужаровски, експерт по сметководство за граѓански организации.

Покрај авторот Бужаровски, во фазата на рецензија на прегледот беше вклучен и Славко Лазовски, од Министерството за финансии на Република Македонија. Од МЦМС вклучени беа Сунчица Саздовска, раководител на одделението за граѓанско општество и Глигор Михаиловски, соработник на проект.

ДАНОЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И НИВНОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Во оваа публикација е даден преглед на даночните решенија кои имаат влијание врз работењето на граѓанските организации. ДДВ, персоналниот данок, данокот на добивката, даноците на имот и другите видови даноци и такси наметнуваат решенија кои, често пати, не се благопријатни за даночните обврзници, па така ни за граѓанските организации, а посебно кога тие најчесто очекуваат даночни поттикнување за овој сектор.

Најнапред, оваа публикација има информативен карактер, па сите оние кои сакаат да се запознаат или имаат потреба од консултирање со важечките прописи за решавање на конкретно даночно прашање, оваа публикација претставува многу солидно помагало за разрешување на нивните многубројни и разновидни проблеми од нивното секојдневие.

Втората цел што, исто така, ја постигнува оваа публикација е можноста што ја создава за аналитичко согледување на состојбите во даночните поттикнувања за граѓанските организации. Публикацијата создава солидна основа за идентификување на состојбите и оценување на напорите за даночни реформи што ги презема нашата земја за приближување и изедначување со меѓународната практика на полето на создавање поволна даночна рамка за работењето на граѓанските организации. Особено е драгоцено сознанието дека уште многу треба да работиме на реформирањето на даночните решенија.

Трето, врз основа на презентираниите даночни решенија градиме поточна оценка за можностите граѓанските организации во Република Македонија да си обезбедат непречена финансиска одржливост и во која мера даночната рамка го овозможува тоа.

Четврто, штом на едно место ќе ги стретнат даночните решенија, управата и даночните стручњаци во граѓанските организации едноставно како да ги „мами“ и поттикнува на размислување, пристапување и отпочнување со воспоставување и применување на т.н. „фино даночно планирање“, како настојување и остварување на структурирање на работењето на граѓанските организации според даночните правила, најнапред тие да се имаат предвид, па потоа да се пристапи кон „дејствување“, со цел даночниот товар да се сведе на оптимално најниско ниво,

без прекршување на законот.

Петто, кога човек ќе ги види даночните закони на едно место, едноставно не може да се отргне од привлечноста на давање коментари и веднаш се раѓа поривот на креативно размислување и нудење подобрени решенија, посебно што ваквата прилика им се дава на голем број заинтересирани лица кои работат во граѓанските организации.

Шесто, корисниците на оваа публикација имаат уште еден благодет од оваа публикација, што покрај т.н. материјалните решенија од областа на даноците, можат да најдат и решенија од областа на правните дејствија и даночните акти, односно од областа на даночната постапка.

Даноците се цивилизациска придобивка, неопходност и наше секојдневие, тие се тука, покрај нас, тие не се за да ни создаваат проблеми, туку само нашето незнаење и недоволно разбирање за нив ни создава проблеми.

Рецензент: Славко Лазовски

ЗАКОН ЗА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ

Кратко резиме на законот за ДДВ

Законот и неговите измени се објавени во „Службен весник на РМ“ бр. 44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 93/00-УС, 08/01, 21/03, 19/04, 33/06, 45/06, 101/2006.

Што се непрофитни организации според законот за ддв?

Под непрофитни организации согласно членот 47 од Законот за данокот на додадена вредност се подразбираат организации дефинирани според Законот за здруженија на граѓани и фондации („Службен весник на РМ“ бр.31/98). Според членот 2 од Законот за здруженија на граѓани и фондации, граѓаните се здружуваат во здруженија и фондации за остварување и заштита на економски, социјални, културни, научни, стручни, технички, хуманитарни, образовни, спортски и други права.

Предмет на оданочување

ПРЕДМЕТ НА ОДАНОЧУВАЊЕ НА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ Е ПРОМЕТОТ НА ДОБРА И УСЛУГИ, КОЈ СЕ ВРШИ СО НАДОМЕСТОК ВО ЗЕМЈАТА ОД СТРАНА НА ДАНОЧЕН ОБВРЗНИК ВО РАМКИТЕ НА НЕГОВАТА СТОПАНСКА ДЕЈНОСТ И УВОЗОТ НА ДОБРА.

Даночен обврзник

Даночен обврзник е физичко или правно лице кое врши промет на територијата на Република Македонија.

На малите и другите деловни субјекти, меѓу кои се и граѓанските организации, им се остава правото да бираат дали ќе бидат регистрирани како обврзници на ДДВ или не. Доколку изберат да останат надвор од системот на ДДВ, тие добиваат третман на крајни потрошувачи.

Даночна основа

Се разликува даночна основа за промет во земјата и даночна основа за увоз на добра.

Даночна основа за прометот во земјата е вкупниот износ на надоместокот што е добиен или што треба да се добие за прометот, а даночна основа за увоз на добра е вредноста на увезеното добро утврдена со фактурата или според царинските прописи.

Во даночната основа се вклучуваат царината, акцизите, таксите и други зависни трошоци.

Даночни стапки

Данокот на додадена вредност се пресметува со примена на пропорционални даночни стапки врз даночната основа.

Постои општа оданочлива стапка која изнесува 18 % и повластена даночна стапка од 5%.

Даночни ослободувања

Постојат даночни ослободувања при промет во земјата и даночни ослободувања при увоз на добра.

Даночните ослободувања во земјата се делат на ослободувања без и со право на одбивка на претходниот данок.

а) Даночни ослободувања без право на одбивка на претходниот данок постојат при :

- промет на станбени згради и станови, со исклучок на првиот промет кој ќе се изврши до 5 години по изградбата;

- изнајмување станови, доколку истите се користат за станбени цели;

- поштенски услуги;

- банкарски и финансиски промет;

- услуги на осигурување и реосигурување;

- игри на среќа и забавни игри;

- промет на установи од областа на културата и самостојни уметници;

- промет на установите за социјална грижа и заштита;

- промет на установите за грижа на деца и младинци;

- образовни услуги;

- услуги на радиодифузни организации;

- здравствени услуги;

- услуги на погребални установи;

- меѓународен превоз на патници; и

- превоз на пациенти и промет со човечки органи, крв и мајчино млеко.

б) Даночни ослободувања со право на одбиток на претходниот данок постојат кога имаме:

- извоз на добра во странство;

- промет на добра кои се испраќаат во слободни царински зони;

- услуги поврзани со увозот и извозот;

- привремен увоз на добра заради облагородување;

- промет на злато спрема централната банка;

- меѓународен воздушен превоз на патници;

- промет, одржување и изнајмување летала кои се користат во меѓународниот воздушенобраќај.

Даночните ослободувања при увозот се однесуваат на добра:

- ослободени од ДДВ во земјата;
- транзит, реекспорт или привремено увезени добра;
- кои се внесуваат во слободни царински зони;
- кои се увезуваат од страна на странски дипломатски претставништва;
- кои се увезуваат од меѓународни организации;
- кои служат за изложување на саеми, а потоа ќе се вратат;
- кои повторно се увезуваат во иста состојба како и што биле извезени;
- добра кои без надомест ги подаруваат странски донатори на домашни јавни установи или на регистрирани хуманитарни, непрофитни и невладини организации;
- подарени добра и публикации на јавни и научни установи;
- одликувања стекнати во странство;
- кои ги внесуваат патниците како личен багаж при влез во земјата; и
- добра потребни за реализација на проекти финансирани со парични средства на странски донатори во кои стои клаузулата дека донираните средства не можат да се користат за плаќање даноци, а врз основа на претходен договор со Владата на РМ.

Исклучување од правото на одбивка на претходниот данок

Претходниот данок е износот за кој треба да се намали ДДВ кое треба да се плати за извршениот промет во даден период. Но, иако е дозволено, законодавецот предвидел и исклучок од ова правило кое се применува при:

- набавка, производство и увоз на велосипеди, моторни возила со помалку од 4 тркала, автомобили, како и услуги поврзани со нивно користење;
- расходи за репрезентација;
- издатоци за превоз на лица;
- набавка или увоз на фрижидери, аудио и видеоапарати, теписи и уметнички предмети со кои се опремуваат канцеларии; и
- издатоци за сместување во хотели или слични објекти за исхрана.

Враќање на ддв и НВО-секторот

На непрофитните организации им се одобрува, по барање, враќање на данокот за промет на добра и за увозот реализиран спрема нив под следните услови:

1. Прометот или увозот да не биле ослободени од данок;
2. Данокот на додадена вредност за извршениот промет на добра мора да е посебно искажан во фактурата во смисла на членот 53 од Законот за ДДВ и истиот да е платен;
3. Данокот долгуван за увозот мора да е платен; и
4. Добрата мора да се пренесени во странство и таму да се користат за хуманитарни, добротворни или образовни цели.

Законот и НВО-сектор:

Односот на Законот за ДДВ кон НВО-секторот е во зависност од регистрирањето или нерегистрирањето за обврзник на ДДВ.

Имено, доколку организацијата не е регистрирана како обврзник на ДДВ, тогаш за неа се битни само членовите од законот кои ја регулираат материјата за даночни ослободувања при увоз на добра добиени од странски донатори, како и можноста за враќање на ДДВ во случаи кога организацијата дава (извезува) добра надвор од границите на Република Македонија.

Доколку организацијата е, или доброволно се регистрира како даночен обврзник, тогаш законот важи во целина, односно нема никакви разлики со другите деловни субјекти.

ЗАКОН ЗА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ

І. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Со овој закон се воведува данокот на додадена вредност и се уредува неговото пресметување и плаќање.

(2) Данокот на додадена вредност, како општ потрошувачки данок, се пресметува и плаќа во сите фази на производството и трговијата, како и во целокупниот услужен сектор, освен ако поинаку не е пропишано со овој закон.

ІІ. ПРЕДМЕТ НА ОДАНОЧУВАЊЕ

Член 2

Предмет на оданочување со данокот на додадена вредност е:

1. Прометот на добра и услуги (во натамошниот текст: промет), кој се врши со надоместок во земјата од страна на даночниот обврзник во рамките на неговата стопанска дејност; и

2. Увозот на добра.

Коментар

„Предмет на оданочување со данокот на додадена вредност е прометот на добра и услуги, кој се врши со надоместок во земјата од страна на даночниот обврзник во рамките на неговата стопанска дејност и увозот на добра.

Поаѓајќи од дефиницијата, клучното прашање е дали граѓанските организации можат да вршат промет на добра и услуги како стопанска дејност?

Праксата покажува дека денес во Република Македонија тоа е возможно, односно одредени организации вршат стопанска дејност, иако не се основани за таква цел.

Оценката дали една организација доброволно да се регистрира како даночен обврзник или не, претставува самостојна одлука која би требало да произлезе од соодветни процени на придобивките од таа регистрација.“

1. Промет на добра

Член 3

(1) Промет на добра во смисла на овој закон претставува преносот на правото на располагање со движен или недвижен материјален имот.

(2) Како промет на добра во смисла на ставот 1 од овој член се смета и:

1. Прометот на електрична енергија, гас, греење и разладување;

2. Прометот на добра врз основа на договор за лизинг, според кој правото на сопственост преминува на корисникот на лизингот најдоцна со исплатата на последната рата;

3. Прометот на добра од консигнациски склад;

4. Испораката на добра на комисионерот од страна на сопственикот и испораката на добра од страна на комисионерот на примателот на добрата;

5. Преносот на сопственост на добра врз основа на закон или налог издаден од или во име на орган на јавната власт; и

6. Прометот на добра произведени или составени од материјали или елементи кои ги набавил испорачателот, кај кои не се работи само за додатоци или за други споредни предмети. Истото важи и во случај на изградба на недвижности.

(3) Како промет на добра со надомест се смета:

1. Земањето добра кои се дел од имотот на претпријатието за лични потреби на даночниот обврзник, или на вработените лица кај него или за други цели кои не се поврзани со неговата стопанска дејност;

2. Прометот на добра без надомест од страна на трговски друштва и други здруженија на лица спрема нивните сопственици на влог, спрема членовите и спрема блиски лица на нив; и

3. Задржувањето добра од страна на даночниот обврзник или од лицето кое стапува на негово место, по престанувањето со вршење на стопанската дејност.

Член 4

(1) Кога прометот на добра се врши како надоместок за промет на други добра или за промет на услуги, секој од овие промети се смета за посебен промет на добра или на услуги.

(2) Во случај на верижен промет кој се однесува на исто добро и каде што правото на располагање со доброто се пренесува директно од првиот испорачател на последниот примател, секој промет во веригата се смета за одделно извршен промет на добра.

(3) Во случај на промет на добра, во кој даночниот обврзник посредува во име и за сметка на друго лице, се смета дека прометот е извршен од страна на другото лице.

Член 5

За промет на добра во смисла на членот 3 од овој закон не се смета преносот на целокупниот имот или на дел од имотот, со или без надоместок или како влог, доколку стекнувачот кој е даночен обврзник, или со извршувањето на преносот станува даночен обврзник, ја продолжува истата дејност. Во тој случај се смета дека стекнувачот стапува на местото на преносителот.

2. Промет на услуги

Член 6

(1) Промет на услуги во смисла на овој закон претставува секоја дејност која не е промет на добра во смисла на членот 3 од овој закон.

(2) Промет на услуги во смисла на ставот 1 од овој член претставува и:

1. Вршењето услуга врз основа на закон или налог издаден од или во име на орган на јавната власт;

2. Преземањето обврска на делумно или целосно воздржување од вршење на некоја дејност или да се трпи некое дејствие или состојба;

3. Преносот и отстапувањето на авторски права, патенти, лиценци, заштитни знакови и слични права; и

4. Предавањето на јадења и на пијалаци за консумација на самото место.

(3) Како промет на услуги со надомест се смета:

1. Користењето добра кои се дел од имотот на претпријатието за лични потреби на даночниот обврзник, или на вработените лица кај него, или за други цели кои не се поврзани со неговата стопанска дејност;

2. Вршењето услуги без надоместок од страна на даночниот обврзник за негови лични потреби, за потребите на вработените лица кај него или за други цели кои не се поврзани со неговата стопанска дејност; и

3. Вршењето услуга без надоместок од страна на трговски друштва и други здруженија на лица спрема нивните сопственици на влог, спрема членовите или спрема блиски лица на нив.

Коментар

„Точката 3, став 2 од членот 6 подразбира дека донациите во форма на услуга (пр. обука на некоја општина) кои граѓанските организации ги даваат во рамките на своите проекти се подложни на пресметка на ДДВ во случај кога организацијата е регистрирана како даночен обврзник.“

Член 7

(1) Кога прометот на услуги се врши како надоместок за прометот на добра или за прометот на други услуги, секој од овие промети се смета за посебен промет на добра или на услуги.

(2) Кога даночниот обврзник, кој дејствува во свое име и за сметка на друго лице, се вклучи во вршењето услуга, ќе се смета дека даночниот обврзник ја примил и ја извршил услугата.

3. Мешовит промет

Член 8

(1) Ако прометот на добра како основен промет е дополнет со промет на друго добро или услуга како спореден промет, целокупниот промет ќе се смета за промет на добра.

(2) Ако прометот на услуги како основен промет е дополнет со промет на

друга услуга или на добро, како спореден промет, целокупниот промет ќе се смета за промет на услуги.

Коментар

Ако одредено здружение врши промет кој служи за заедничките потреби на сите членови и ако за тоа здружението наплаќа членарини, во тој случај истото не се оданочува со ДДВ, но ако истото здружение врши промет кој служи за намирување на поединечните потреби на секој од членовите и ако за истото наплаќа придонеси, тогаш тоа врши оданочлив промет, односно членарината добива третман на надомест за услугата што ја прима членот на тоа здружение.

4. Даночен обврзник

Член 9

(1) Даночен обврзник е лице кое трајно или повремено самостојно врши стопанска дејност, независно од целите и резултатите од оваа дејност.

(2) Под стопанска дејност во смисла на ставот 1 од овој член се подразбира секоја дејност на производителите, трговците или лицата кои извршуваат услуги, која има за цел остварување приходи, вклучувајќи ги дејностите од областа на рударството, земјоделството и шумарството, како и отстапувањето на материјални и нематеријални добра за нивно користење.

(3) Како самостојна дејност не се смета дејноста на:

1. Физичките лица, кои поединечно или здружени се вработени во некое претпријатие и по таа основа примаат плата и се обврзани да се повикуваат на упатствата на работодавецот; и

2. Подружниците, филијалите или другите поединечни организациски делови на некое претпријатие.

Коментар

„Даночен обврзник е правно и физичко лице кое врши дејност на територијата на Република Македонија. Обврска за задолжителна регистрација за целите на ДДВ имаат само оние даночни обврзници кои во изминатата календарска година оствариле вкупен оданочлив промет над 1.300.000 денари (вклучувајќи го данокот кој отстаѓа на него), освен прометот ослободен без право на одбивка на претходниот данок.

На малите стопански субјекти, па и на граѓанските организации, им се дава можност да бираат дали ќе бидат регистрирани како обврзници на ДДВ. Ако изберат да останат надвор од системот на ДДВ, тие се оданочуваат како крајни потрошувачи и немаат право на одбивка на претходен данок.“

Член 9-а

(1) Како еден даночен обврзник, регистриран за данокот на додадена вредност, согласно со членот 51 од овој закон, можат да бидат и повеќе лица реги-

стрирани за данокот на додадена вредност, кои така ќе одлучат заради нивната сопственичка, организациска или управувачка поврзаност.

(2) Кога надлежниот даночен орган ќе утврди постоење на одредена сопственичка, организациска или управувачка поврзаност меѓу одделни лица, кои се посебни даночни обврзници регистрирани за данокот на додадена вредност, со решение ќе им наложи да се регистрираат како еден даночен обврзник, доколку кај овие лица утврди нарушување на даночните принципи или можност за нивно нарушување.

Коментар

„Овој став подразбира дека доколку некоја организација има основано претпријатие за вршење некоја стопанска дејност, законодавецот може со решение на органот на управата да одлучи двата субјекти да бидат консолидирани даночни обврзници.“

(3) Правата и обврските за данокот на додадена вредност на одделните лица кои се посебни даночни обврзници регистрирани за данокот на додадена вредност и кои ќе се регистрираат како еден даночен обврзник се пренесуваат на новиот даночен обврзник.

(4) Министерот за финансии донесува поблиски прописи со кои ќе ги утврди критериумите, врз основа на кои може да утврди постоење сопственичка, организациска и управувачка поврзаност, ќе го уреди начинот на примената на одредбите од Законот за данокот на додадена вредност за субјектите наведени во ставовите 1 и 2 на овој член и ќе ги утврди случаите на нарушување на даночните принципи и можноста за нивно нарушување.

5. Во земјата

Член 11

Поимот „во земјата“ во смисла на овој закон ја претставува територијата на Република Македонија, со исклучок на слободните зони, царинските зони и царинските складови.

7. Место на прометот на добра

Член 13

За место на прометот на добра се смета:

1. Местото каде што доброто се наоѓа во времето на прометот, кога доброто не се превезува или испраќа;

2. Местото каде што доброто се наоѓа кога започнува превозот или испраќањето, во случај кога доброто се превезува или испраќа од страна на испорачателот, примателот или од страна на трето лице;

3. Местото каде што доброто се монтира или инсталира во случаите кога доброто се монтира или инсталира од страна на испорачателот или од друго лице

во негово име; и

4. Местото каде што доброто е примено, во случај на испорака на електрична енергија, гас, греење и разладување.

8. Место на прометот на услуги

Член 14

(1) За место на прометот на услуги се смета местото каде што вршителот на услугата има вистинско седиште или подружница од каде услугата вистински се извршува. Ако такво место не постои, за место на прометот на услуги се смета местото каде што лицето кое ја врши услугата има свое постојано живеалиште или престојувалиште.

(2) По исклучок од ставот 1 на овој член, за место на прометот на услуги се смета:

1. Делницата или дел од истата, по која се извршува превозот;

2. Местото каде што се наоѓа недвижниот имот, кога се работи за услуга во врска со тој имот, вклучувајќи го посредувањето во прометот со недвижности, процената на имот, подготовката, изведување и надзор на градежни работи;

3. Местото каде што услугата вистински се извршува кога се работи за следниве услуги;

а) културни, уметнички, научни, образовни, спортски, забавни или слични услуги, вклучувајќи ги услугите на организаторите на тие услуги;

б) проценка на движни материјални добра, вклучувајќи го давањето стручно мислење за движните материјални добра;

в) работи што се вршат на движни материјални добра; и

г) помошни превозни услуги, како натовар, истовар, претовар, складирање, или други услуги кои на вообичаен начин се поврзани со превозот; и

4. Местото на прометот во кое е извршено посредување, во случај на посреднички услуги.

(3) По исклучок од ставот 1 на овој член, за место на прометот на услугата се смета местото во кое корисникот на услугата има вистинско седиште или подружница за кои услугата била вистински извршена, или доколку такво место не постои, неговото постојано живеалиште или престојувалиште, кога се работи за следниве услуги:

1. Услуги на полето на рекламата и работа со јавноста;

2. Банкарски и финансиски услуги и услуги на осигурување и реосигурување, освен изнајмувањето сефови;

3. Преземање обврска за делумно или целосно воздржување од вршење на некое дејствие, или да се трпи некое дејствие или состојба;

4. Правен, економски и технички консалтинг, особено дејностите на нотари, адвокати, ревизори, даночни советници, сметководители и инженери, како и други слични дејности;

5. Услуги на електронска обработка на податоци и давање информации, вклучувајќи и експертиза „ноу-хау“;

6. Обезбедување персонал;

7. Изнајмување движен материјален имот, освен на сите видови превозни средства;

8. Телекомуникациски услуги;

9. Пренос и отстапување на авторски права, патенти, лиценци, заштитни знакови и други слични права; и

10. Услуги на посредување во врска со услугите од овој став.

Одредбите од ставот 2 на овој член првенствено се применуваат пред одредбите од овој став.

(4) Заради избегнување двојно оданочување, неоданочување или нарушување на условите на конкуренцијата, министерот за финансии е овластен, по исклучок од ставовите 1 и 3 на овој член, да го утврдува местото на вршењето на одделните услуги според тоа каде била искористена услугата.

Коментар

„Во однос на местоположбата на корисникот на услугите, важна напомена е дека истото подразбира пресметка и плаќање на ДДВ за погореспоменатите услуги во случај кога одредена странска организација истите ги врши во Република Македонија, без разлика дали организацијата е или не е обврзник на ДДВ.“

9. Увоз на добра

Член 15

За увоз на добра во смисла на овој закон се смета:

1. Внесувањето добра преку царинската линија на Република Македонија;

и

2. Внесувањето добра од слободните зони, царинските зони и царинските складови во земјата.

III. ДАНОЧНА ОСНОВА

1. Даночна основа за промет во земјата

Член 16

(1) Даночна основа на данокот на додадена вредност е вкупниот износ на надоместокот што е добиен или што треба да се добие за прометот, во кој не е вклучен данокот на додадена вредност.

(2) Под надоместок во смисла на ставот 1 од овој член се подразбираат пари, добра, услуги и други бенефиции според пазарната цена која ја плаќа или треба да ја плати примателот на доброто или корисникот на услугата или некое друго лице.

Член 17

Даночната основа ги опфаќа:

1. Даноците, вклучувајќи ги акцизите, таксите, придонесите и другите давачки пропишани со посебни закони, освен данокот на додадена вредност;

2. Зависните трошоци за пакување, натовар, истовар, превоз и осигурување, како и провизиите на другите трошоци кои даночниот обврзник му ги пресметал на примателот на доброто или на корисникот на услугата; и

3. Субвенциите кои се директно поврзани со цената на прометот на доброто или услугата.

Член 18

Даночната основа не ги опфаќа:

1. Намалувањето на цената во форма на дисконт за аванси плаќања;

2. Ценовниот дисконт, работата и другите видови на намалување на цената одобрени на примателот на доброто или на корисникот на услугата во време на извршувањето на прометот, ако тие се посебно искажани во фактурата и евидентирани во книговодството; и

3. Износот што го добива даночниот обврзник од примателот на доброто или од корисникот на услугата, како плаќање за трошоците што ги направил во нивно име и за нивна сметка, ако тој износ е евидентиран во книговодството.

Член 19

(1) Посебни видови даночна основа се:

1. Во случаите од членот 3, став 3 на овој закон, набавната цена или доколку истата не постои, цената на чинење во моментот на прометот;

2. Во случаите од членот 6, став 3 на овој закон, издатоците за извршената услуга;

3. Кога надоместокот за прометот на доброто или за услугата се состои во целина или делумно во промет на друго добро или друга услуга, пазарната цена на добиеното добро или примената услуга;

4. За прометот остварен по пат на лицитација, постигнатата крајна цена;

и

5. Во случај на промет на употребувани добра, вклучувајќи и употребувани моторни возила, уметнички и колекционерски предмети и антиквитети, разликата меѓу продажната и набавната цена, ако за испораката спрема даночниот обврзник не се должи данок.

(2) Кај прометот, кој се извршува од страна на:

1. Трговски друштва и други здруженија на лица спрема нивните сопственици на влог, спрема членови и спрема блиски лица на нив;

2. Физички лица спрема блиски лица на нив; и

3. Даночни обврзници спрема своите вработени и спрема блиски лица на нив, како даночна основа се утврдуваат износите наведени во ставот 1, точките 1 и 2 од овој член, доколку истите се повисоки од надоместокот според членовите 16, 17 и 18 на овој закон.

(3) Во случаите од ставовите 1 и 2 на овој член, данокот на додадена вредност не претставува составен дел од даночната основа.

Член 20

Кога надоместокот кој го должи примателот на доброто или корисникот на услугата е пресметан во странска валута, тогаш се врши конверзија во денари по продажниот курс утврден од Народната банка на Република Македонија на денот на настанувањето на даночниот долг согласно со членот 31 на овој закон.

Коментар

„Даночна основа на ДДВ е вкупниот износ на надоместокот (пари, добра, услуги и др.) што е добиен или што треба да се добие за прометот, вклучувајќи ги даноците (освен ДДВ), акцизите, таксите, придонесите, и други давачки, како и зависните трошоци и субвенциите кои се директно поврзани со цената на прометот на доброто или услугата.“

2. Даночна основа за увозот на добра

Член 21

(1) Даночна основа за увозот на добра е вредноста на увезеното добро утврдена според царинските прописи. Ако увезеното добро не подлежи на прописите за царинење или на плаќање царина, даночната основа ќе се утврди според надоместокот што е платен, или што би требало да се плати или ако е тоа непознато, односно ако надоместокот е нереално искажан, според вредноста што ќе ја одреди надлежниот царински орган.

(2) Во даночната основа од ставот 1 на овој член се вклучуваат:

1. Царината, даноците, вклучувајќи ги акцизите, таксите, другите увозни давачки, освен данокот на додадена вредност;

2. Зависните трошоци, вклучувајќи ги трошоците за провизии, пакување, превоз и осигурување кои настануваат до првото место на крајната дестинација на доброто во земјата, како што е искажано во документите за превоз, или ако такви податоци нема, до местото на првиот истовар на доброто;

(3) Кога доброто било привремено извезено во странство за да биде поправено, ремонтирано или облагородено на друг начин, а потоа е пак увезено во земјата од страна на извозникот, или од друго лице за него, даночна основа претставува надоместокот кој е платен за извршените работи, или ако не е платен надоместок или ако е тој непознат, тогаш вредноста што ќе се утврди според царинските прописи, вклучувајќи ги износите од ставот 2, точките 1 и 2 на овој член. Ова важи и во случај ако наместо облагороденото добро се увезе друго добро, кое по количина и квалитет одговара на извезеното добро.

Коментар

„Даночна основа за увозот на добра е вредноста на увезеното добро утврдена според царинските прописи. Во даночната основа се вклучуваат царината, даноците (освен ДДВ), акцизите, таксите, другите увозни давачки и зависните трошоци.“

IV. ДАНОЧНИ ОСЛОБОДУВАЊА

1. Даночни ослободувања во земјата без право на одбивка на претходниот данок

Член 23

Се ослободуваат од данокот на додадена вредност:

1. Прометот на станбени згради и станови, во оној дел во кој истите се користат за станбени цели, со исклучок на првиот промет, кој ќе се изврши во период до пет години по изградбата;

2. Изнајмување станбени објекти и станови, доколку истите се користат за станбени цели;

3. Прометот на поштенски и таксени марки по нивната номинална вредност, на коверти, поштенски картички и други поштенски вредносници на кои се втиснати поштенски марки, како и на контролни маркици (бандероли);

4. Поштенски услуги од страна на Македонската пошта; и

5. Банкарски и финансиски промет, и тоа:

а) прометот, вклучувајќи го посредувањето, во врска со девизи, банкноти и монети кои служат како законско платежно средство, со исклучок на банкноти и монети кои не се користат како законско платежно средство или кои имаат нумизматичка вредност;

б) прометот, вклучувајќи го посредувањето, во врска со акции, удели во претпријатија или здруженија, обврзници и други хартии од вредност, освен чувањето и управувањето со хартии од вредност;

в) управувањето со фондови за социјално осигурување и со специјални инвестициски фондови;

г) одобрувањето и посредувањето на кредити, како и управувањето со нив од страна на кредитодавачот;

д) прометот, вклучувајќи го посредувањето во врска со работењето со тековни сметки, депозити, штедни влогови, плаќања, вирмани, меници, чекови, жиро-сметки, кредитни карти, дознаки, со исклучок на наплатата на туѓи побарувања; и

ѓ) преземањето кредитни гаранции или други обезбедувања, посредувањето со нив, како и управувањето со кредитни гаранции од страна на кредитодавачот;

6. Услуги на осигурување и реосигурување, вклучувајќи ги поврзаните услуги со нив на осигурителни брокери и агенти;

7. Игри на среќа и забавни игри, чие изведување е регулирано со Законот за игрите на среќа и за забавните игри;

8. Прометот од установите од областа на културата за создавање, објавување и заштита на културно-уметнички дела, како и прометот од ботанички градини, животински паркови, паркови, архиви и документациски центри. Истото важи и за други даночни обврзници кои вршат културна дејност и доколку имаат мислење од Министерството за култура;

9. Услуги на радиодифузни и телевизиски станици, освен комерцијалните

дејности;

10. Здравствени услуги од страна на болници, клиника, здравствени домови, медицински и хемиски лаборатории за дијагностика, центри за рехабилитација и слични установи;

11. Услуги и промет на добра од страна на установи за социјална грижа и заштита, вклучувајќи ги услугите на домови за хоспитализирање, нега и лекување стари лица;

12. Услуги во рамките на згрижување и надзор на деца и младинци, како и тесно поврзан промет на добра со нив;

13. Услуги во рамките на сместување деца и младинци со цел за нивно воспитување, образование или дообразување, како и тесно поврзан промет на добра со нив; и

14. Услуги во рамките на професионалната дејност на доктори, стоматолози и забни техничари или на други медицински професии кои даваат медицинска здравствена заштита, како и испорака на забни протези од страна на стоматолози и забни техничари, освен:

а) услуги од козметички салони и салони за масажа;

б) услуги од лица кои применуваат нетрадиционални методи на лекување;

и

в) ветеринарни услуги;

15. Превозни услуги на болни и повредени лица со возила специјално наменети за такви цели;

16. Промет на човечка крв, мајчино млеко, човечки органи, клетки и ткива;

17. Образовни услуги, и тоа:

а) образование и воспитување на деца и младинци;

б) услуги на оквалификување, доквалификување и преквалификување, како и услуги на училишта и центри за изучување странски јазици;

Коментар

„Иако навидум законодавецот во овој член направил обид да даде даночно ослободување, сепак со Правилникот за спроведување на ДДВ истото го ограничува во смисла на ограничување на субјектите кои можат да ги даваат наведените услуги. Се разбира, ова се однесува на организации кои се регистрирани како обврзници на ДДВ.“

18. Услуги на погребални институции и крематориуми, како и прометот на добра поврзан со ваквите услуги;

19. Меѓународен превоз на патници; и

20. Промет на добра, како и користење на истите во смисла на членот 6, став 3 точка 1 од овој закон, за кои било исклучено правото на одбивка на претходните даноци при нивната набавка, нивното производство или нивниот увоз според членот 35. Ова не важи за прометот, кој е исклучен од даночното ослободување според точката 1 на овој член.

2. Даночни ослободувања во земјата со право на одбивка на претходниот данок

Член 24

Се ослободуваат од данокот на додадена вредност:

1. Испораки на добра кои се превезуваат или испраќаат во странство од страна на даночниот обврзник, примателот на доброто или од страна на трето лице по нивни налог, ако примателот на доброто е со седиште во странство. Испорачаното добро може да биде обработено или преработено пред извозот од страна на трети лица по налог на примателот на истото;

2. Прометот на добра кои се превезуваат или испраќаат од земјата во слободни зони, царински зони или царински складови;

3. Услуги поврзани со увозот, извозот и транзитот, и тоа:

а) меѓународниот превоз на добра за извоз и другите услуги кои се извршуваат во непосредна врска со извозот на добрата;

б) меѓународниот превоз на добра за увоз, како и други услуги кои се однесуваат на увозот, доколку вредноста на тие услуги е вклучена во даночната основа во согласност со членот 21, став 2, точка 2 од овој закон;

в) услуги кои директно се поврзани со увозот од членот 27 став (1) точка 2 и членовите 27-а и 27-в;

4. Работи на движни материјални добра кои биле набавени или увезени во земјата за цели на овие работи и кои потоа биле извезени од страна на вршителот на услугата, странскиот нарачател или во нивно име од страна на трето лице;

5. Вршењето услуги од страна на посредници кои дејствуваат во име и за сметка на друго лице, кога таквите дејности се однесуваат на прометот наведен во овој член;

6. Прометот на злато и други благородни метали спрема централните банки;

7. Прометот, модификацијата, поправката, одржувањето, чартерингот и изнајмувањето летала кои се користат главно во меѓународниот комерцијален воздушен сообраќај, како и испораката, изнајмувањето, поправката и одржувањето на добрата кои служат за опремување на леталото;

8. Прометот на добра и услуги кои се во врска со намирување на непосредните потреби на леталата според точката 7 на овој член и

9. Меѓународниот воздушен превоз на патници во воздушниот сообраќај. Ова даночно ослободување важи за воздухопловни претпријатија со седиште во странство само во случај на реципроцитет.

Член 25

(1) Купувач-физичко лице, кое на територијата на Република Македонија нема постојано живеелиште или привремен престој, има право на враќање на данокот на додадена вредност за добрата кои се купени во Република Македонија чија вредност надминува износ од 5.000 денари, вклучувајќи го и данокот на

додадена вредност, кои ги изнесува од Република Македонија пред истекот од третиот месец кој следува по месецот на купувањето.

(2) Правото на враќање на данокот на додадена вредност од ставот 1 на овој член не се однесува на минерални масла, алкохол и алкохолни пијалаци, како и на производи од тутун.

(3) Начинот на враќањето на данокот на додадена вредност и содржината на барањето за враќање на данокот на додадена вредност ги пропишува министерот за финансии.

Член 26

(1) Извозот се смета за извршен, ако:

1. Доброто ја премине царинската линија на Република Македонија; и

2. Доброто стигне во слободни зони, царински зони и царински складови, под услов истото да не е наменето за крајна потрошувачка.

(2) Странски примател во смисла на членот 24, точка 1 на овој закон, претставува лице кое има свое фактичко седиште, подружница, постојано живеалиште или престојувалиште во странство. Подружницата на странскиот примател која се наоѓа во земјата не се смета за странски примател.

(3) Странски нарачател во смисла на членот 24, точка 4 на овој закон, претставува лице кое ги исполнува условите од ставот 2.

(4) Даночниот обврзник е должен да ја докаже исполнетоста на условите за даночното ослободување наведени во членот 24 на овој закон, како и во ставот 1 од овој член. Министерот за финансии го уредува подетално начинот на докажување на даночното ослободување.

3. Даночни ослободувања при увозот

Член 27

(1) Се ослободува од данок на додадена вредност увозот на следните добра:

1. Добра чиј промет е ослободен од данок на додадена вредност во земјата според членовите 23 и 24, точките 6, 7 и 8 од овој закон;

2. Добра кои во рамките на транзитна царинска постапка се движат од едно до друго место во царинското подрачје на Република Македонија;

3. Добра кои повторно се увезуваат во непроменета состојба како при нивниот привремен извоз; и

4. Добра кои се увезуваат:

а) од страна на шефови на странски држави и претставници на шефови на странски држави во посебни мисии, како и членовите на нивната придружба, за нивни службени потреби и за лична употреба;

б) од страна на меѓународни и меѓудржавни организации со седиште во Република Македонија, односно нивни претставништва во Република Македонија, во време на вршење на својата дејност во Република Македонија, за нивни службени потреби;

в) од страна на дипломатски и конзуларни претставништва на странски држави во Република Македонија, за нивни службени потреби;

г) од страна на шефови на странски дипломатски претставништва во Република Македонија и членовите на нивните потесни семејства, за нивна лична употреба;

д) од страна на дипломатскиот персонал на странските дипломатски претставништва во Република Македонија и членовите на нивните потесни семејства, за нивна лична употреба;

ѓ) од страна на конзуларниот персонал на странските конзуларни претставништва во Република Македонија и членовите на нивните потесни семејства, за нивна лична употреба;

е) од страна на персоналот на странските дипломатски и конзуларни претставништва во Република Македонија, за предмети за домаќинство увезени во рок од 12 месеца од денот на нивното доаѓање во Република Македонија;

(2) Ослободувањето од ставот 1 точка 4 на овој член не може да го користат државјани на Република Македонија, ниту странски државјани со одобрен постојан престој во Република Македонија.

(3) За ослободување од данок на додадена вредност за добрата од ставот 1 точка 4 на овој член се применуваат царинските прописи со кои се одредуваат критериумите и начинот на спроведување на ослободување од увозни давачки, како и видот, количината и намената на добрата од ставот 1 точка 4 на овој член кои можат да се ослободат од увозните давачки.

(4) Добрата од ставот 1 точка 4 на овој член не смеат во рок од три години од денот на увозот да се отуѓуваат, без да се плати данокот на додадена вредност.

Коментар

„Точката 4 подразбира дека во случај кога имате добиено одредено средство од странски донатор и истото во соодветна постапка било ослободено од плаќање ДДВ, обврзани сте да не го отуѓувате во период од минимум 3 години. Доколку тоа го сторите пред наведениот рок, обврзани сте да извршите пресметка и уплата на ДДВ, без разлика дали сте или не сте регистриран даночен обврзник.“

Член 27-а

(1) Се ослободува од плаќање данок на додадена вредност увозот на добра кои се наменети да:

а) се стават на увид на царинскиот орган и, кога е применливо, да се стават во третман на привремено чувани добра;

б) се внесат во слободна зона или слободен склад; и

в) се стават во постапка на царинско складирање или царинска постапка на увоз за облагородување според системот на одложено плаќање, согласно со царинските прописи.

(2) Ослободување од плаќање данок на додадена вредност согласно ставот 1 од овој член може да се оствари ако добрата не се пуштени во слободен промет, односно не се наменети за крајна потрошувачка.

(3) Од плаќање данок на додадена вредност се ослободени и добра

наменети за продажба во слободни царински продавници на аеродромите, отворени за меѓународен воздушен сообраќај под услови патниците истите да ги изнесат како багаж во дозволени количини во други држави со авион.

Член 27-б

(1) При увоз на добра од плаќање данок на додадена вредност се ослободуваат:

1. Патници кои доаѓаат од странство, за предмети наменети за лични потреби за време на патувањето во странство (личен багаж), а кои не подлежат на какви било важечки ограничувања или забрани, без оглед на тоа дали ги носат со себе или истите ги дале на превоз на превозник;

2. Домашни патници, за други предмети со мала вредност покрај предметите од личниот багаж, кои ги внесуваат од странство, а кои не се од комерцијална природа. Ослободувањето од оваа точка не се применува за домашни патници кои влегуваат повеќе од еднаш во тековното деноноќие во царинското подрачје. Како домашни патници не се сметаат екипажот и лицата кои управуваат со јавните транспортни средства. Ослободувањата не се однесуваат на тутун и производи од тутун, алкохол и алкохолни пијалаци, како и на парфеми и тоалетни води;

3. Државјани на Република Македонија и странски државјани, за предмети од некомерцијална природа со мала вредност кои повремено се примаат од странство. Ослободувањата не се однесуваат на тутун и производи од тутун, алкохол и алкохолни пијалаци, како и на парфеми и тоалетни води;

4. Државјани на Република Македонија и странски државјани, за лекови за лична употреба што ги носат со себе или ги добиваат во пратки од странство;

5. Возачи на моторни возила и мотоцикли, за гориво и мазиво кое се наоѓа во резервоари кои се фабрички вградени во моторните возила и мотоциклите;

6. Државјани на Република Македонија и странски државјани, кои имаат одобрен постојан престој во Република Македонија, за лични предмети кои ги наследиле во странство. Ослободувањата не се однесуваат на алкохол и алкохолни пијалаци, тутун и преработки од тутун, комерцијални моторни возила, предмети за употреба при вршење трговија или професионална дејност кои ги употребувал починатиот при вршење на трговската или професионалната дејност, залихи на суровини и готови или полуготови производи и живи животни и земјоделски производи кои ги надминуваат количините што се соодветни за вообичаените семејни потреби;

7. Државјани на Република Македонија, кои живеат во пограничниот појас, за растителни и животински производи (предмети) добиени на сопствените имоти во пограничниот појас на соседна држава, како и за подмладок и други производи стекнати од стоката што ја имаат на тие имоти заради полски работи, паша или презимување;

8. Државјани на Република Македонија и странски државјани, за одликувања, медали, пехари, споменици и слични предмети од симболичен карактер добиени во странство на натпревари, изложби и приредби од меѓународно значење. Ослободувањата не се однесуваат на алкохолни пијалаци, како и на тутун и

производи од тутун;

9. Научници, книжевници и уметници, за сопствените дела што ги внесуваат од странство;

10. Државни органи или регистрирани хуманитарни или добротворни организации, за добра кои бесплатно ги увезуваат, а кои се наменети за бесплатна поделба на жртвите од природни или други непогоди или за добра кои остануваат во сопственост на тие организации, а кои се наменети за бесплатно ставање на располагање на жртвите на тие непогоди. Ослободувањето не се однесува на материјал и опрема наменета за обнова на подрачјата кои ги зафатила природна или друга катастрофа. Ослободувањето се однесува само на организации кои водат соодветно книговодство и им овозможуваат на надлежните органи надзор над нивното работење и кои по потреба нудат гаранција како инструмент за обезбедување на плаќањето;

Коментар

„Ставот за книговодството укажува на фактот од потребата за соодветно администрирање на деловните книги, односно водење соодветно книговодство. Што точно подразбира законодавецот под тој поим, не е наведено никаде во законот.

Прашањето за обезбедување соодветни гаранции исто така заслужува посебно внимание.“

11. Регистрирани хуманитарни или добротворни организации, за добра кои бесплатно ги увезуваат од странство за извршување на нивните хуманитарни активности. Ослободувањата не се однесуваат на алкохолни пијалаци, тутун и производи од тутун, како и на моторни возила (освен амбулантни возила за превоз на болни и повредени лица). Ослободувањето се однесува само на организација која води соодветно книговодство и на надлежните органи им овозможува надзор над нивното работење и кои по потреба нудат гаранција како инструмент за обезбедување на плаќањето;

12. Јавни музеи и јавни уметнички галерии, за подарени збирки и уметнички предмети;

13. Јавни библиотеки, за подарен библиотечен материјал;

14. Јавни архиви, за подарена репродуцирана архивска граѓа;

15. Терапевтски супстанции од човеково потекло, реагенси за определување крвни групи и типови ткива;

16. Лабораториски животни и биолошки или хемиски супстанции наменети за истражување;

17. Мостри на добра со мала вредност, кои според видот и количината не можат да се користат за друга намена;

18. Добра наменети за употреба на саеми, трговски изложби или слични манифестации. Ослободувањето не се однесува на алкохол и алкохолни пијалаци, тутун и преработки од тутун и горива, било да се работи за течни, тврди или гасовити;

19. Добра кои се увезуваат заради испитување, истражување, анализирање или тестирање. Ослободувањето не се однесува на стока употребена за испитување, анализирање или тестирање за подобрување на продажбата;

20. Трговски марки, модели или дизајни и нивните придружни документи, како и поднесоци за признавање патенти за пронајдоци или слично, што им се доставуваат на организациите за заштита на авторските права или правата од индустриска сопственост;

21. Туристички пропаганден материјал наменет за бесплатно делење и чијашто главна задача е да ја претстави странската туристичка понуда;

22. Фармацевтски производи за здравствена или ветеринарна намена што се употребуваат при меѓународни спортски манифестации организирани во Република Македонија;

23. Материјали потребни за прицврстување и за заштита на стоката во текот на нејзиниот транспорт;

24. Подлога и храна за добиток и за животни во текот на нивниот транспорт;

25. Материјали за изградба, одржување или украсување на спомен-обележја на жртвите од војните или гробишта за жртвите од војните;

26. Ковчези со тела, погребни урни со pepел и придружни погребни предмети;

27. Документи кои се испратени бесплатно до државните органи;

28. Изданија на странски влади и официјални меѓународни органи наменети за бесплатно делење;

29. Предмети кои се поднесуваат како докази или за слични цели пред судовите или други државни органи;

30. Примероци на потписи и печатени циркулари кои се однесуваат на потписи кои се праќаат како дел од вообичаена размена на информации меѓу јавни служби или меѓу банки;

31. Службени печатени материјали испратени до Народната банка на Република Македонија;

32. Извештаи, изјави, белешки, проспекти, обрасци за пријавување и други документи кои се изготвени од фирми регистрирани во странство и испратени до сопствениците или носителите на хартии од вредност издадени од тие фирми;

Коментар

„Овие ослободувања се прават во согласност со царинскиот законик на Република Македонија.“

33. Досиеја, архиви, печатени обрасци и други документи кои се користат на меѓународни состаноци, конференции или конгреси, како и извештаи за тие собири;

34. Планови, технички цртежи, нацрти, описи и други слични документи увезени за добивање или исполнување на нарачки во странство или за учество на конкурси или натпревари кои се одржуваат на царинското подрачје;

35. Документи кои се користат при спроведување на испити на царинското подрачје, кои ги спроведуваат институции со седиште во странство;

36. Печатени обрасци кои се користат како службени документи во меѓународниот промет на возила или стока, во рамките на меѓународните конвенции;

37. Печатени обрасци, етикети, билети и слични документи кои се испратени од странски превозници или хотели до туристички агенции со седиште во царинското подрачје;

38. Печатени обрасци и билети, коносмани, товарни листови и други комерцијални или канцелариски документи кои веќе се искористени;

39. Службени печатени обрасци од странски земји или од меѓународни органи и печатени материјали кои се во согласност со меѓународните стандарди испратени за распределба од странски здруженија до соодветни здруженија со седиште во царинското подрачје;

40. Фотографии, слајдови и стандардни подлоги за фотографии, без оглед дали се титлувани, испратени до новински агенции или до издавачи на весници или списанија;

41. Добра кои како подарок се добиени од странски донатори, како и увезени добра купени со паричните средства добиени како подарок на државните органи, општините и градот Скопје и на јавни правни субјекти; и

Коментар

„Точката 41 укажува на фактот дека доколку добиете донација во добра со примена на соодветна постапка во согласност со царинскиот законик ќе бидете ослободени од ДДВ, што не е случај кога ќе добиете парична донација со која ќе ги купите истите добра во Република Македонија.“

42. Добра потребни за реализирање проекти финансирани со парични средства на странски донатори врз основа на договори меѓу Владата на Република Македонија и странски донатори, во кои стои клаузула дека донираните средства не можат да се користат за плаќање на увозни давачки.

(2) За ослободување од данок на додадена вредност за добрата од ставот 1 на овој член се применуваат царинските прописи со кои се одредуваат условите и начинот на спроведување на ослободување од увозни давачки, како и видот, количината и намената на добрата од ставот 1 на овој член кои можат да се ослободат од увозните давачки.

(3) Добрата од ставот 1 на овој член не смеат во рок од три години од денот на увозот да се отуѓуваат, без да се плати данокот на додадена вредност.

(4) Поблиски прописи за начинот на спроведување на даночното ослободување од ставот 1 точка 42 на овој член донесува министерот за финансии.

Коментар

Постапката за спроведување на ослободувањето од царина и други давачки, акциза и ДДВ при увоз на добра-стоки и за обезбедување средства за плаќање акциза и ДДВ за прометот на добра и услуги во земјата, потребни за реализирање проекти

финансирани со парични средства на странски донатори, за кои постои договор помеѓу Владата на Република Македонија и странскиот донатор, во кој стои клаузула дека донираните средства не можат да се користат за плаќање јавни давачки во Република Македонија, се уредува со посебен правилник.

Начин на поведување постапка

(1) Постапка за ослободување од царина и други давачки, акциза и ДДВ при увоз на добра-стоки, како и постапка за обезбедување средства од буџетот на Република Македонија за плаќање акциза и ДДВ за прометот во земјата при реализирање проекти од членот 1 на овој правилник, поведува субјектот задолжен за реализирање на проектот - имплементаторот (корисниците на средства од буџетот на Република Македонија, фондовите, невладини организации регистрирани во Република Македонија).

(2) Постапката од ставот 1 на овој член, единките корисници на средства од буџетот на РМ, кои се задолжени за реализирање на проектот - имплементаторите, ја поведуваат преку корисникот на средства од буџетот на РМ во чиј состав се и тие.

(3) Постапката од ставот 1 на овој член единиците на локалната самоуправа кои се задолжени за реализирање на проектот - имплементаторите, ја поведуваат преку Министерството за локална самоуправа.

(4) Постапка од ставот 1 на овој член може да поведе странскиот донатор или субјект (странско правно или физичко лице кое нема деловна единица во Република Македонија) - имплементаторот, кој има склучено писмен договор со странскиот донатор или со негов овластен претставник за реализирање на проектот.

Увоз на добра-стоки за реализирање проекти

(1) Заради издавање потврда за остварување на ослободувањето од царина и други давачки, акциза и ДДВ, при увозот на добра-стоки за реализирање проекти финансирани со парични средства на странски донатори, до Министерството за финансии се поднесува барање на образец А1-П кој е составен дел на овој правилник. Образецот А1-П се доставува во два примероци.

(2) Со барањето се приложуваат следните документи:

1. Фактура или профактура од странскиот испорачател или договор за купопродажба (или друг комерцијален документ за купопродажба);

Копија од потврдата за регистрација на проектот во Владата на Република Македонија - Генерален секретаријат, Сектор за европска интеграција - Одделение за координација на странска помош, која ги содржи следните податоци:

- називот на проектот на македонски и на англиски јазик;

- вредноста на донацијата за соодветниот проект;

- името на спроведувачот кој е задолжен за реализирање на проектот; и

- датумот на договорот склучен помеѓу Владата на Република Македонија и странскиот донатор (со наведување на неговото име), во кој има клаузула дека донираните средства не можат да се користат за плаќање јавни давачки во

Република Македонија.

Обезбедување средства од буџетот на Република Македонија за плаќање акциза и ДДВ, за прометот на добра и услуги во земјата за реализирање на проекти:

(1) Заради обезбедување средства за плаќање акциза и ДДВ од буџетот на Република Македонија за прометот на добра и услуги во земјата, за реализирање проекти, до Министерството за финансии се поднесува барање на образец АЗ-П кој е составен дел на овој правилник. Образецот АЗ-П се доставува во два примероци.

(2) Со барањето се приложуваат следните документи:

1. Фактура (ситуација, или др. документ) во оригинал, од испорачателот на доброто или вршителот на услугата упатена кон проектот под име под кое е регистриран проектот во Владата на Република Македонија, а во која е назначен и субјектот за спроведување на проектот (имплементаторот). Во фактурата мора да е посебно искажан износот на ДДВ и акцизата во денари;

2. Копија од потврдата за регистрација на проектот во Владата на Република Македонија - Генерален секретаријат, Сектор за европска интеграција - Одделение за координација на странска помош, која ги содржи следните податоци:

- називот на проектот на македонски и на англиски јазик;
- вредноста на донацијата за соодветниот проект;
- името на спроведувачот кој е задолжен за реализирање на проектот; и
- датумот на договорот склучен помеѓу Владата на Република Македонија и странскиот донатор (со наведување на неговото име), во кој има клаузула дека донираните средства не можат да се користат за плаќање јавни давачки во Република Македонија.

Член 27-в

(1) Ослободени се од плаќање данок на додадена вредност добрата кои привремено се увезуваат со целосно ослободување од плаќање царина, и тоа:

1. транспортни средства;
2. лични предмети и стока за спортски цели увезени од патници;
3. материјали за помош при непогоди;
4. медицинска, хируршка и лабораториска опрема;
5. животни;
6. стока за употреба во погранични зони;
7. медиуми - носачи на звук, слика или податоци;
8. рекламен материјал;
9. професионална опрема;
10. педагошки материјал и научна опрема;
11. амбалажа;
12. калапи, матрици, нацрти, скици, модели, инструменти за мерење, проверка и тестирање и други слични предмети;
13. специјален алат и инструменти;
14. стока за вршење на тестирање или која е предмет на тестирање;

15. мостри на стока;
16. заменувачки производи;
17. стока за изложби, саеми, средби и слични настани или за продажба;
18. резервни делови, прибор и опрема; и
19. друга стока која повремено се увезува или се увезува во случаи во кои нема економски ефект.

(2) За добрата наведени во ставот 1 од овој член ослободувањето од плаќање данок на додадена вредност се одобрува согласно со условите и роковите определени со царинските прописи со кои за добрата наведени во ставот 1 од овој член се одобрува привремен увоз со целосно ослободување од плаќање царина.

Коментар

„Даночните ослободувања кои се таксативно наброени важат поделнакво за сите субјекти во Република Македонија и се во директна зависност од прашањето на обврзник на ДДВ или не. За оние организации кои се обврзници на ДДВ укажуваме на фактот дека иако навидум одредени услуги се ослободени од ДДВ (образовни услуги), законодавецот се потрудил истото да го ограничи со Правилникот за примена на Законот за ДДВ каде што е извршено дополнително појаснување за условите и постапките кои го овозможуваат даденото ослободување.

Фаворизирањето на јавните институции кои ги даваат соодветните услуги е повеќе од очигледно.“

V. ДАНОЧНИ СТАПКИ

Член 28

Данокот на додадена вредност се пресметува со примена на пропорционални даночни стапки врз даночната основа за оданочливиот промет на стоки и услуги и увоз, и тоа:

1. според општата даночна стапка од 18%; и
2. според повластената даночна стапка од 5%.

Коментар

Данокот на додадена вредност се пресметува со примена на пропорционални даночни стапки врз даночната основа за оданочливиот промет на стоки и услуги и увоз, и тоа:

1. според општата даночна стапка од 18%, која се применува врз целокупниот оданочлив промет и увоз, освен врз прометот и увозот кој се оданочува со повластената даночна стапка; и

2. според повластената даночна стапка од 5%, која се применува врз прометот и увозот на добра и услуги наведени во членот 30 од овој закон.

1. Општа даночна стапка

Член 29

Општата даночна стапка од 18% се применува врз целокупниот промет и увоз, освен врз прометот и увозот кој се оданочува со повластената даночна стапка.

2. Повластена даночна стапка

Член 30

(1) Повластената даночна стапка од 5% се применува врз прометот и увозот на:

1. Производи за човечка исхрана;
2. Вода за пиење од јавните системи за снабдување;
3. Публикации, и тоа: книги, брошури и слични печатени материјали, весници и други периодични публикации, детски сликовници, книги за цртање и боење за деца и картографски производи од секаков вид, освен публикации кои служат претежно за рекламни цели, како и публикации со порнографска содржина;

(2) Производите за човечка исхрана од точката 1 и публикациите од ставот 1 точка 3 од овој член, кои подлежат на повластена стапка на данокот на додадена вредност, ги определува Владата на Република Македонија.

VI. ВРЕМЕ НА НАСТАНУВАЊЕ НА ДАНОЧНИОТ ДОЛГ

Член 31

(1) Даночниот долг настанува:

1. Во моментот кога е извршен прометот на доброто. Кога доброто се превезува или испраќа, тоа се смета за момент на започнување на превозот или на испраќањето. Кога прометот вклучува монтирање или инсталирање, тоа се смета за момент кога соодветните работи се завршени; и

2. Во моментот кога услугата е целосно извршена.

(2) Кога плаќањето е извршено пред извршувањето на прометот, време на настанување на даночниот долг е моментот кога е добиено плаќањето, во висина на данокот за добиениот износ.

(3) Во случај на периодичен или континуиран промет, за кој се предвидени последователни плаќања, време на настанување на даночниот долг е денот на кој е издадена фактура за соодветниот период или, доколку е тоа порано, денот во кој е добиено плаќањето за соодветниот период.

(4) Ако економски делливиот промет се должи и извршува во делови, време на настанување на даночниот долг е денот во кој е извршен соодветниот дел од прометот.

(5) Кога се користат автомати за продажба на добра или за извршување услуги, кои работат со монети, книжни пари или жетони, време на настанување на даночниот долг е денот на кој монетите, книжните пари или жетоните се вадат

од автоматот.

(6) За време на настанување на даночниот долг при увозот на добро се смета:

1. Денот на настанување на обврската за плаќање на царината и другите увозни давачки, или денот на внесување на доброто во земјата, кога се работи за добро кое не подлежи на плаќање царина; и

2. Моментот кога доброто, кое подлежи на режимот на добра во слободни зони, царински зони и царински складови или кога доброто е во транзит или е привремено увезено, се пушта во слободниот промет.

Коментар

Даночниот долг настанува во моментот кога е извршен прометот на доброто, односно во моментот кога услугата е целосно извршена.

Доколку плаќањето е извршено пред извршувањето на прометот, време на настанување на даночниот долг е моментот кога е добиено плаќањето.

При увозот на добра, времето на настанување на даночниот долг е денот на настанување на обврската за плаќање на царината и другите увозни давачки или денот на внесување на доброто во земјата, кога се работи за добро кое не подлежи на плаќање царина.

VII. ДАНОЧЕН ДОЛЖНИК

Член 32

Даночен должник е:

1. Даночниот обврзник во случаите од членот 2, точка 1 на овој закон;
2. Лице кое увезува добра во случаите од членот 2, точка 2 на овој закон;
3. Лице кое издава фактура од членот 55, ставови 1 и 2 на овој закон;
4. Примателот на доброто или корисникот на услугата, доколку истиот е даночен обврзник или институција во смисла на членот 10, став 1 од овој закон, во случај на промет, извршен од страна на даночен обврзник, кој нема ниту седиште, ниту подружница во Република Македонија. Во тие случаи, обврската за пресметување на данокот (член 40), за поднесување даночна пријава (член 41), за плаќање на данокот (член 43) и за плаќање камата во случај на задоцнето плаќање на данокот (член 44) паѓа на товар на даночниот должник.

VIII. ОДБИВКА НА ПРЕТХОДНИОТ ДАНОК

1. Услови за одбивка на претходниот данок

Член 33

(1) Претходниот данок е износот за кој се намалува данокот на додадена вредност што се должи за извршениот промет за одреден даночен период.

(2) Претходниот данок од ставот 1 на овој член се однесува на:

1. Данокот на додадена вредност за прометот кој е извршен спрема даночниот обврзник од страна на други даночни обврзници;

2. Данокот на додадена вредност за плаќања, кои даночниот обврзник ги извршил за промет во смисла на точ. 1 од овој став, кој сè уште не е извршен спрема него; и

3. Данокот на додадена вредност кој е платен за увозот на добра.

Член 34

(1) Правото на одбивка според членот 33 на овој закон може да се оствари:

1. Ако даночниот обврзник ги употребува набавените или увезените добра, односно примените услуги за цели на неговата стопанска дејност;

2. Врз основа на фактура која е издадена во согласност со членот 53 од овој закон или царинска декларација во која е посебно искажан платениот данок за увозот и ако тие документи се евидентирани во книговодството на даночниот обврзник.

(2) Правото на одбивка на претходниот данок настанува во моментот во кој се исполнети сите услови според членот 33 на овој закон и според ставот 1 од овој член.

(3) Министерот за финансии се овластува да донесе поблиски прописи во врска со тоа, во кои случаи и под кои услови може, за цели на поедноставување на правото на одбивка на претходниот данок, да се откаже од обврската на издавање фактура во смисла на членот 53 на овој закон или на поединечни податоци во истата.

2. Исклучување на правото на одбивка на претходниот данок

Член 35

Даночниот обврзник нема право на одбивка на претходниот данок за:

1. Набавки или увоз на добра и користење услуги за цели на прометот:

а) ослободен од данок според членот 23 на овој закон; или

б) во странство кој би бил ослободен од данок според членот 23 од овој закон, ако би се извршувал во земјата;

2. Набавки, производство и увоз на велосипеди, моторни возила со помалку од четири тркала (категиорија Л), возила за превоз на патници, кои, покрај седиштето на возачот имаат најмногу до осум седишта и чија најголема маса не надминува 3.500 кг (категиорија М1), исклучувајќи ги возилата за комбиниран превоз, летала, пловни објекти, како и резервни делови, гориво и потрошен материјал за нив, нивно изнајмување, одржување и поправка и за други услуги поврзани со нивно користење. Ова не важи во случаите кога даночниот обврзник ги користи превозните средства или другите добра во календарската година исклучиво за следниве дејности:

а) промет со наведените превозни средства и други средства;

б) изнајмување на наведените превозни средства;

в) превоз со наведените превозни средства;

г) обука;

д) одржување и поправка на наведените превозни средства и други

добра;

3. Расходи за репрезентација на претпријатието или на сопственикот (гостење, подароци, одмор, рекреација и разонода);

4. Набавки или увоз на фрижидери, аудио и видеоапарати, теписи и уметнички предмети со кои ги опремуваат своите административни простории;

5. Издатоци за превоз на лица;

6. Издатоци за сместување во хотели или слични објекти и за исхрана; и

7. Данокот на додадена вредност кој го должи издавачот на фактурата според членот 55, став 1 или 2 на овој закон.

Коментар

„Главата за исклучување од правото за одбивка на ДДВ подразбира дека и во случаи кога за тоа постојат услови, како што се проекти финансирани од странски донатори кои не финансираат ДДВ и поклон на возила од странски донатори, организацијата нема да може да изврши поврат на истиот.“

Х. ОДАНОЧУВАЊЕ

1. Даночен период

Член 39

(1) Периодот за кој се пресметува и плаќа данокот на додадена вредност е даночен период. За даночен период се смета календарскиот месец или, доколку вкупниот промет во изминатата календарска година не надминал износ од 25 милиони денари, даночниот период ќе биде календарско тримесечје.

(2) По исклучок од ставот 1 на овој член, кај доброволно регистрираните даночни обврзници, согласно со членот 51 став 4 од овој закон, за даночен период се смета календарската година. Доколку даночниот обврзник ја врши својата дејност само во еден дел од календарската година, за даночен период се смета само овој период.

Коментар

„Овој член подразбира дека доколку остварите оданочлив приход над 1.300.000,00 МКД, органот за јавни приходи по автоматизам ќе ве регистрира како даночен обврзник во наредната година за период од 5 години.“

3. Поднесување даночна пријава

Член 41

(1) Даночниот обврзник е должен за секој даночен период да поднесе даночна пријава во рок од 15 дена по истекот на даночниот период, во која сам го пресметува данокот.

(2) Даночната пријава се поднесува во рокот од ставот 1 на овој член и тогаш кога во соодветниот даночен период даночниот обврзник нема извршено оданочлив промет.

(3) По исклучок од ставот 1 на овој член, во случај на престанок со вршење дејност од страна на даночен обврзник според членот 39 став 2, истиот е должен да поднесе даночна пријава во рок од 15 дена по истекот на календарскиот месец, во кој престанал со дејноста.

(4) Даночните пријави се поднесуваат до надлежниот даночен орган, кај кого е регистриран даночниот обврзник.

(5) Формата и содржината на даночната пријава ги утврдува министерот за финансии.

Член 41-а

(1) Доколку даночниот обврзник утврди дека пријавил неточно или нецелосно промети, даноци или претходни даноци во одредена даночна пријава за соодветниот даночен период, должен е да изврши исправка на даночната пријава преку поднесување нова исправена даночна пријава за тој даночен период. Исправката не се врши преку искажување на разликите во износите, туку преку искажување на целосните износи.

(2) По исклучок од ставот 1 на овој член, даночниот обврзник е должен да изврши исправка на неточната или нецелосната даночна пријава во последната даночна пријава од календарската година на која се однесува грешката, доколку се работи за повеќе или помалку пријавен данок во дадениот даночен период кој е помал од 1% од пријавениот данок, но не повеќе од 2.000 денари.

Член 42

(1) Надлежниот даночен орган со решение ќе го утврди данокот на додадена вредност за соодветниот даночен период, ако:

1. Даночниот обврзник не поднесе даночна пријава во пропишаните рокови;

2. Данокот не е правилно пресметан, или ако не одговара на реално остварениот промет; и

3. Се утврди со контрола дека евиденцијата на даночниот обврзник е нецелосна или содржи неточни податоци.

(2) При утврдувањето на данокот од ставот 1 на овој член, соодветно се пресметуваат одредбите на Законот за персоналниот данок од доход.

4. Плаќање на данокот

Член 43

(1) Даночниот обврзник е должен за секој даночен период да го плати данокот кој го пресметал според членот 40, ставови 1 и 2 од овој закон.

(2) Данокот пресметан и пријавен за соодветниот даночен период, даночниот обврзник го плаќа во роковите пропишани во членот 41 ставови 1 и 3 на овој закон, во кои се поднесува даночната пријава.

(3) Даночниот обврзник е должен данокот утврден според членот 42 на овој закон да го плати во рок од 15 дена по денот на приемот на решението за утврдување на данокот.

(4) Даночниот обврзник е должен данокот за плаќање да го уплати на сметките утврдени со посебни прописи.

(5) Данокот на додадена вредност при увозот се плаќа во исто време кога се плаќаат царинските давачки.

(6) Наплата на данокот од ставот 5 на овој член врши надлежниот царински орган и истиот посебно го искажува во царинската декларација.

(7) Добрата можат да бидат ослободени од царинскиот надзор само по плаќање на данокот на додадена вредност.

(8) Царинскиот орган е должен наплатениот данок да го уплати на сметка на државниот буџет во рок од три дена од неговата наплата.

(9) Со цел да се избегнат тешкотиите при увозот, се овластува министерот за финансии да утврди во кои случаи и по кои околности може да се одложи плаќањето на данокот на додадена вредност при увозот и истовремено да се одбие истиот како претходен данок во истиот даночен период, во кој настанал.

.....

5. Враќање на данокот

Член 45

(1) Ако износот на претходниот данок во одреден даночен период е поголем од износот на данокот кој е пресметан за прометот, разликата му се враќа на даночниот обврзник врз основа на негово барање кое го искажува во даночната пријава. Ако даночниот обврзник не искаже такво барање, разликата се пренесува како даночна аконтација за следниот даночен период.

(2) Разликата на данокот од ставот 1 на овој член се враќа во рок од 30 дена по денот на поднесувањето на даночната пријава.

(3) Доколку надлежниот даночен орган е оневозможен да изврши контрола на даночната пријава по вина на даночниот обврзник, рокот од ставот 2 на овој член почнува да тече дури откако се создадени услови за спроведување на контролата.

(4) Неплатените даноци (данок на додадена вредност и други даноци) на даночниот обврзник, како и казнените камати за нив, се пребиваат со побарувањата за исплата според ставот 1 од овој член.

(5) Кога данокот на додадена вредност при увозот е пресметан и наплатен на добра кои се ослободени од данокот, или кога се наплаќа поголем данок на износот кој се должи според овој закон, наплатениот данок, односно повеќе наплатениот данок му се враќа на лицето кое нема или има делумно право да го одбие претходниот данок, во рокот од ставот 2 на овој член.

(6) Ако данокот не се врати во рокот од ставовите 2 или 3 на овој член, на даночниот обврзник му се исплаќа камата во висина од 0,05% за секој ден задоцнување.

Коментар

„Постапката за враќање на ДДВ е попрецизно уредена со Законот за даночна постапка, но во принцип доколку сте даночен обврзник и барате поврат на ДДВ, тогаш истото се прави по претходно извршена контрола од страна на Управата за јавни приходи.“

Член 46

По исклучок од одредбите на членовите од 39 до 45 на овој закон и во случај на постоење реципроцитет, на даночните обврзници кои немаат седиште или подружница во земјата и кои не извршуваат никаков промет во неа, или кои не должат данок, за прометот ќе им се исплати, по барање, претходниот данок кој може да се одбие според членовите од 33 до 36 на овој закон, според посебна постапка којашто ја пропишува министерот за финансии.

Член 47

1) На непрофитните организации им се одобрува, по барање, враќање на данокот за промет на добра и за увозот реализиран спрема нив според следниве услови:

1. Прометот или увозот да не биле ослободени од данок;
2. Данокот на додадена вредност за извршениот промет на добра мора да е посебно искажан во фактурата во смисла на членот 53 на овој закон и да бил платен со плаќањето на купопродажната цена;
3. Данокот долгуван за увозот мора да е платен; и
4. Добрата мора да се пренесени во странство и таму да се користат за хуманитарни, добротворни или образовни цели.

(3) Министерот за финансии се овластува да ја уреди постапката за исплата и да ги пропише условите за докажување на правото за исплата.

Коментар

По барање на даночни обврзници кои немаат седиште или подружница во Република Македонија и кои не извршуваат никаков промет во неа, им се враќа претходниот данок платен за набавките во земјата.

На непрофитните организации им се одобрува враќање на ДДВ за прометот и увозот на добра кои се пренесени во странство каде се користат за хуманитарни, добротворни или образовни цели.

Доколку странското дипломатско или конзуларно претставништво набави добра или користи услуги за службени потреби во земјата, ќе му се изврши враќање на платениот ДДВ, за фактурите чиј износ надминува 5.000

денари, вклучувајќи го ДДВ.

Меѓународните организации и нивните членови ќе обезбедат враќање на ДДВ за прометот на добра или услуги извршени спрема нив, според условите и ограничувањата утврдени со меѓународни спогодби.

На непрофитните организации им се одобрува, по барање, враќање на данокот за промет на добра и за увозот реализиран спрема нив под следните услови:

1. Прометот или увозот да не биле ослободени од данок;

2. Данокот на додадена вредност за извршениот промет на добра мора да е посебно искажан во фактурата во смисла на членот 53 од законот за ДДВ и да бил платен со плаќањето на купопродажната цена;

3. Данокот долгуван за увозот мора да е платен; и

4. Добрата мора да се пренесени во странство и таму да се користат за хуманитарни, добротворни или образовни цели.

Значи, услов за враќање на данокот при промет на добра и при увоз реализиран спрема нив во рамките на посебна постапка на враќање според членот 47 од Законот за ДДВ и членот 12 од Правилникот за спроведување на Законот за данокот на додадена вредност (во натамошниот текст: Правилник) е прометот или увозот да не биле ослободени од данок и добрата да се пренесени во странство и таму да се користат во хуманитарни, добротворни или образовни цели. Покрај тоа, мора да бидат исполнети опитите услови за користење на правото за одбивка на претходниот данок регулирани во членовите од 33 до 36 од Законот за ДДВ.

Постапката за враќање на данокот на додадена вредност започнува со поднесување барање на пропишан образец. Барањата за враќање се поднесуваат на пропишан образец (ДДВ-12), и тоа најдоцна до 30 јуни од календарската година која следува по календарската година во која добрата биле извезени во странство. Барањето мора да ги опфаќа сите побарувања од периодот на враќање, кој мора да изнесува најмалку еден календарски месец.

За спроведување на постапката на враќање на ДДВ е надлежна Управата за јавни приходи - Дирекција Скопје.

Барањата за враќање на данокот кои се поднесени кај другите подрачни даночни органи се испраќаат до надлежниот орган, односно до Дирекцијата Скопје.

Подносителот на барањето сам го пресметува побарувањето за соодветниот период на враќање, а покрај ова, е должен да ја докаже исполнетоста на условите за исплата според членот 47 од Законот за ДДВ преку писмени докази и преку својата евиденција на начин што истите ќе бидат лесно и очигледно проверливи.

Подносителот на барањето писмено ги докажува особено предусловите согласно членот 12 став 5 од Правилникот, односно се докажуваат следните предуслови:

1. износот на данокот за добра испорачани спрема подносителот на барањето, преку набавна фактура во смисла на членот 53 од Законот;

2. плаќањето на купопродажната цена, вклучувајќи го данокот, преку

соодветен документ за извршено плаќање;

3. ДДВ платен при увозот, преку соодветен царински документ;

4. извозот на добра, преку писмен доказ за извршен извоз.

Покрај овие докази, подносителот на барањето за враќање на ДДВ треба да обезбеди евиденција каде треба да се видливи следните податоци:

1. количина и трговски вообичаен назив на извезените добра;

2. износ на ДДВ за добра испорачани спрема подносителот на барањето;

3. момент на плаќање на купопродажната цена, вклучувајќи го и ДДВ;

4. ДДВ платен при увозот;

5. име и адреса на примателот на добрата;

6. ден на извозот на добрата;

7. наменска цел во странство.

По приемот на сите документи, надлежниот орган УЈП – Дирекција Скопје е должен согласно членот 45 став 2 од Законот за ДДВ данокот да го врати во рок од 30 дена по денот на поднесувањето на даночната пријава.

Се однесува на организации кои не се регистрирани за целите на ДДВ.

Член 49

(1) Данокот на додадена вредност ќе им се врати, на барање, на меѓународните организации и нивните членови за прометот на добра или услуги извршени спрема нив, според условите и ограничувањата утврдени со меѓународни спогодби.

(2) Поединостите во поглед на постапката за враќање ги регулира министерот за финансии.

XI. РЕГИСТРАЦИЈА

Член 51

(1) Сите даночни обврзници, чиј вкупен промет во изминатата календарска година надминал износ од 1.300.000 денари или чиј вкупен промет се предвидува на почетокот од вршењето на стопанската дејност дека ќе го надмине износот, обврзани се за регистрација за данокот на додадена вредност. Обврската за регистрација за данокот на додадена вредност не се однесува за даночни обврзници во смисла на членот 32, точка 4 и членот 46 на овој закон.

(2) Вкупен промет претставува збир на прометот што го направил обврзникот во текот на календарската година и кој е предмет на оданочување според членот 2, точка 1 на овој закон, вклучувајќи го данокот кој отпаѓа на него, освен прометот ослободен од данок без право на одбивка на претходниот данок. Ако даночниот обврзник ја вршел својата дејност само во еден дел од календарската година, фактичкиот вкупен промет се пресметува на ниво на вкупен промет за целата календарска година.

(3) Даночни обврзници - резиденти во земјата кои не се обврзани за

регистрација според ставот 1, првата реченица, не должат данок на додадена вредност за прометот на добра и услуги извршени од нив. Тие не се овластени одделно да искажуваат данок во фактурите или во други документи и немаат право на одбиток на претходни даноци.

(4) Даночните обврзници во смисла на ставот 3 од овој член можат доброволно да се регистрираат за данокот на додадена вредност од почетокот на секоја календарска година. Во тој случај, не се применува ставот 3 од овој член.

(5) Даночните обврзници во смисла на ставот 1, првата реченица, и на ставот 4 од овој член се обврзани да поднесат пријава за регистрација за данокот на додадена вредност кај надлежниот даночен орган. Формата и содржината на пријавата ги утврдува министерот за финансии.

(6) Надлежниот даночен орган го врши уписот во регистарот на обврзници на данокот на додадена вредност од почетокот на тековната календарска година и притоа на даночните обврзници им издава решение. Ако даночниот обврзник започнал да ја врши својата дејност во текот на календарската година, регистрацијата се врши со започнувањето на вршењето на дејноста. Во случаите од членот 9-а став 2 на овој закон, надлежниот даночен орган врши упис во регистарот на обврзници на данокот на додадена вредност, веднаш по утврдувањето.

(7) Даночните обврзници во смисла на ставот 1, првата реченица, на ставот 4 и на ставот 6, трета реченица, од овој член, остануваат регистрирани најмалку во рок од пет календарски години, независно од висината на вкупниот промет. Во овој период не се применува ставот 3 на овој член. Доколку вкупниот промет во петтата календарска година не го надминува износот според ставот 1, даночниот обврзник може по истекот на рокот да поднесе пријава за отповикување на регистрацијата за данок на додадена вредност до надлежниот даночен орган, кој му издава решение за бришење од регистарот на обврзници за данокот на додадена вредност.

(8) По исклучок на рокот утврден во ставот 7 на овој член, прекинувањето на регистрацијата може да се оствари во покус рок од пет календарски години, а со донесување решение од надлежниот даночен орган.

(9) Надлежниот даночен орган може да изврши прекинување на регистрацијата кога:

а) во претходната календарска година даночниот обврзник поднесува даночни пријави без искажување данок за извршен промет и без искажување претходен данок за одбивање;

б) во двете претходни календарски години даночниот обврзник поднесува даночни пријави без искажување данок за извршен промет, со исклучок на случаите кога во истите периоди во даночните пријави искажува само промет ослободен од данок со право на одбивка или претходен данок кој произлегува од промет на инвестициски добра извршен кон даночниот обврзник или увезени од него;

в) ќе настапат случаите од членот 9-а ставови 1 и 2 на овој закон.

(10) Даночните обврзници во смисла на ставот 1, првата реченица, и на

ставот 4 на овој член ја поднесуваат пријавата најдоцна до 15 јануари во тековната година. Ако даночниот обврзник започнал со вршењето на својата дејност во текот на календарската година, пријавата се поднесува во рок од осум дена од почетокот од вршењето на дејноста.

(11) Пријавата за престанок на регистрацијата за данокот на додадена вредност даночните обврзници ја поднесуваат најдоцна од 15 јануари во годината од која сакаат да престанат да бидат регистрирани за данокот на додадена вредност.

ХII. АДМИНИСТРАТИВНИ ОБВРСКИ

1. Евиденциски обврски

Член 52

(1) Даночниот обврзник е должен да води уредна и точна евиденција во поглед на основите на пресметувањето на данокот, особено на неговиот промет и претходниот данок кој може да го одбие, така што ќе се овозможи лесна проверка на евиденцијата.

(2) Евиденцијата од ставот 1 на овој член мора да содржи одделни податоци за:

1. Прометот на даночниот обврзник, и тоа:

а) даночната основа за тој промет; и

б) данокот долгуван за тој промет.

Евиденцијата треба да го прикаже начинот на кој се врши распределба на даночната основа на оданочлив промет, истиот поделен според даночни стапки, на промет ослободен од данок на право на одбивка на претходниот данок и на промет ослободен од данок без право на одбиток на претходниот данок;

2. Прометот кој е извршен спрема даночниот обврзник, и тоа:

а) даночната основа за тој промет; и

б) претходниот данок кој отпаѓа на тој промет;

3. Увозот на даночниот обврзник, и тоа:

а) даночната основа за увозот; и

б) данокот кој отпаѓа на неа;

4. Исправките на даночната основа и на одбитоците на претходниот данок;

5. Данокот долгуван според членот 55, ставови 1 и 2 на овој закон;

6. Претходниот данок кој може да се одбие;

7. Поделбата на претходните даноци; и

8. Висината на данокот кој треба да се плати.

(3) Даночниот обврзник е должен на крајот од календарската година да ги утврди и евидентира соодветните годишни износи.

(4) Даночниот обврзник може да ги исполнува евиденциските обврски според ставот 2, точка 1 на овој член и на тој начин што ќе води евиденција на даночните основи и на даноците во еден збир (брuto-евиденција). Во тој случај, должен е на крајот од секој даночен период да го подели збирот на брuto-износите на даночни основи и на даноци и како такви да ги евидентира.

(5) Во случаите од членот 32, точка 4 на овој закон, примателот на доброто или корисникот на услугата е должен да ги евидентира даночните основи за даноците кои ги долгува тој.

(6) Евиденцијата се води врз основа на влезните и на излезните фактури, на царинските документи или на други пропишани документи, во рамките на роковите утврдени за плаќање на данокот.

(7) Министерот за финансии е овластен да донесе поблиски прописи за начинот на исполнување на евиденциските обврски и за случаите во кои може да се одобрат олеснувања во поглед на исполнувањето на овие обврски.

Коментар

„Во овој член се потенцира важноста на евиденцијата, односно соодветно устројување на сопственото сметководство за да се задоволат условите за поврат на ДДВ.“

2. Издавање фактура

Член 53

(1) Даночниот обврзник е должен на барање да издаде фактура за прометот извршен спрема други даночни обврзници.

(2) За фактура од ставот 1 на овој член се смета секој документ кој го издава даночниот обврзник или друго лице по негов налог за извршениот промет. Како фактура се смета и пресметката, со која даночниот обврзник пресметува одреден оданочлив промет извршен спрема него од страна на друг даночен обврзник.

(3) Кога е добиен надоместок само за делумно извршен промет, пред да биде комплетиран прометот, даночниот обврзник издава одвоени фактури за секој делумно извршен промет.

(4) Даночниот обврзник издава фактура за секое плаќање коешто го добива однапред (аванс), пред да биде извршен прометот.

(5) При размена на добра или услуги, секој поединечен даночен обврзник издава фактура.

(6) Во фактури издадени како за оданочлив промет, така и за промет ослободен од данок, се врши одделно наведување на прометот. Кога се извршува промет кој е ослободен од данокот, на фактурата се наведува: „данокот на додадена вредност не е пресметан“.

(7) Даночниот обврзник ја издава фактурата во два примерока. Првиот примерок од фактурата се доставува на примателот на доброто, додека вториот примерок се чува во сопствената евиденција.

(8) Фактурата се издава на денот на кој бил извршен прометот, а најдоцна во рок од пет работни дена.

(9) Кога се добива надоместок пред да биде извршен прометот, фактурата се издава во истиот ден кога авансното плаќање е добиено, а најдоцна во рокот од ставот 8 на овој член.

(10) Фактурата мора да ги содржи следниве податоци:

1. Место, датум на издавање и број;

2. Име (назив) и адреса на даночниот обврзник кој го извршува прометот и негов даночен број под кој е регистриран за данок на додадена вредност;
3. Име (назив) и адреса на примателот на доброто или корисникот на услугата;
4. Ден на извршениот промет;
5. Количина и опис на прометот;
6. Износ на надоместокот за извршениот промет, без данокот на додадена вредност;
7. Примената даночна стапка;
8. Износ на пресметаниот данок на додадена вредност;
9. Вкупен износ на надоместокот за извршениот промет и данокот на додадена вредност; и
10. Потпис и печат на издавачот на фактурата.

Коментар

„Членот 53 подразбира постоење минимум елементи во фактурите како услов за поврат на ДДВ. Истата одредба значи дека доколку работите проекти кај кои постои поврат на ДДВ, услов за негово враќање е влезните фактури да ги содржат елементите наведени во овој член.“

(11) Министерот за финансии се овластува да одобри одредени олеснувања во однос на издавањето фактура, а особено да утврди во кои случаи и под кои услови:

1. Отпаѓа обврската за издавање фактура; и
2. Може лицето да се откаже од наведувањето одредени податоци при издавањето фактури.

Член 55

(1) Ако некое лице во фактурата го искаже одделно данокот на додадена вредност, иако за тоа не е овластено, тогаш тоа лице го должи искажаниот износ. Износот на данокот се плаќа во рок од пет работни дена, по издавањето на фактурата.

Коментар

„Овој став подразбира дека иако не сте даночни обврзници, а издадете фактура за одреден промет и во истата посебно го искажете ДДВ, тогаш по автоматизам станувате даночен должник.“

(2) Ако даночниот обврзник во фактурата за извршениот промет искаже одделно поголем данок од износот кој го должи според овој закон, лицето ќе го должи и вишокот на данокот.

(3) Одредбите од ставот 2 на овој член не се применуваат ако се изврши исправка на данокот. Во тој случај соодветно се применува членот 22, став 1 на овој закон.

Член 56

(1) Фактурите и другите документи издадени во согласност со овој закон, како и деловните книги на даночните обврзници се чуваат најмалку пет години по истекот на календарската година, за која се однесуваат.

(2) Во случај на жалба, во согласност со членот 58 на овој закон, рокот од ставот 1 на овој член почнува да тече од завршувањето на жалбената постапка.

XIII. ПРАВНА ЗАШТИТА

XIV. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 59

(1) За прекршок ќе се казни со парична казна правно лице - даночен обврзник од 20.000 до 300.000 денари, ако:

1. Не поднесе или ако во пропишаниот рок не поднесе даночна пријава (член 41 ставови 1, 2 и 3);

2. Данокот на додадена вредност не го уплати на утврдената сметка (член 43, став 4);

3. Не се регистрира за данокот на додадена вредност (член 51, став 1);

4. Не води или неуредно и неточно води евиденција (член 52, став 1);

5. Не издава фактура во пропишаниот рок или издава неуредна фактура (член 53);

6. *Престана да важи согласно членот 25, алинеа 1 од Законот за регистрирање на готовинските плаќања („Службен весник на РМ“ бр. 31/01);*

7. Фактурите и другите документи и деловните книги не ги чува во пропишаниот рок (член 56, став 1).

(2) За прекршок од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 2.000 до 100.000 денари и лицето одговорно кај правното лице.

(3) За повторување на прекршоците од ставот 1 на овој член во рок од две години, на лицето одговорно кај правното лице ќе му се изрече мерка на безбедност забрана за вршење на должноста за време од три месеци до една година.

Член 60

(1) За даночен прекршок според членот 59, став 1 на овој закон, ќе се казни физичко лице-даночен обврзник со парична казна од 5.000 до 50.000 денари.

(2) За повторување на прекршоците од ставот 1 на овој член во рок од две години, на даночниот обврзник, односно на лицето одговорно кај него, ќе му се изрече мерка на безбедност забрана на вршење на дејноста за време од три месеци до една година.

Член 60-а

Одговорното лице во правното лице и физичко лице-даночен обврзник, кои нема да поднесат даночна пријава во пропишаниот рок или не го уплатат долгуваниот данок на утврдените сметки, со цел да се стекнат со поголема имотна корист или вредност, ќе се казнат за кривично дело со казна затвор од една до пет

години.

Член 62

Даночните обврзници, кои се обврзани од денот на примената на овој закон за регистрација според членот 51 на овој закон или кои сакаат доброволно да се регистрираат, должни се да се пријават кај надлежниот даночен орган до 1 март 2000 година.

Член 6

од Законот за изменување и дополнување на Законот за данокот на додадена вредност („Сл. весник на РМ“ бр. 33/06)

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јануари 2006 година.

ЗАКОН ЗА ПЕРСОНАЛНИОТ ДАНОК ОД ДОХОД

Кратко резиме на законот за персонален данок од доход

Законот за персонален данок од доход е објавен во „Службен весник на РМ“ бр. 80/93, 3/94, 70/94, 31/96, 40/96, 71/96, 28/97, 2/99, 8/01, 50/01, 02/02, 44/02, 96/04, 120/05, 52/06 и 139/06).

Што регулира Законот?

Со Законот за персоналниот данок на доход е уредено оданочувањето на доходот на граѓаните кој се плаќа годишно на збирот на нето-приходите од сите извори, освен на приходите што се изземени од оданочување со овој закон.

Даночни обврзници

Обврзник за данокот од доход е секое физичко лице резидент на Република Македонија за неговиот светски доход, односно доходот што го остварува во земјата и во странство.

Обврзник е и лице нерезидент за доходот што го остварува од извори во Република Македонија.

Мора да истакнеме дека иако обврзник за данокот е физичкото лице, обврската за неговата исплата паѓа врз исплатувачот на приходот.

Даночна основа

Даночната основа претставува позитивна разлика од бруто-приходот (се добива како збир на износите од одделните видови приходи што ги остварил обврзникот во годината која се утврдува данокот) и одбитоците што ги дозволува законот.

Видови оданочливи приходи

Доходот што подлежи на оданочување го сочинуваат следниве основни видови приходи остварени во земјата и во странство, и тоа:

- лични примања;*
- приходи од земјоделска дејност;*

- приходи од самостојна дејност;
- приходи од имот и имотни права;
- приходи од авторски права и права од индустриска сопственост;
- приходи од капитал;
- капитални добивки;
- добивки од игри на среќа и други наградни игри; и
- други приходи што се остварени во пари, хартии од вредност, во натура или во некој друг вид.

Даночни стапки

Во функција на обезбедување ефикасен даночен систем со едноставни и ниски даноци, како еден од предусловите за економски напредок, се вовеле рамен данок со тоа што постојните стапки на персоналниот данок на доход од 15%, 18% и 24% се заменија со единствена даночна стапка од 12% во 2007 година и стапка од 10% од 01.01.2008 година.

Даночни ослободувања

Даночните ослободувања таксативно се наброени во членот 6 од Законот.

ЗАКОН ЗА ПЕРСОНАЛНИОТ ДАНОК СО ДОХОД

ПРВ ДЕЛ ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се воведува персоналниот данок на доход и се уредува начинот на оданочување на доходот на граѓаните.

Член 2

Персоналниот данок на доход (во натамошниот текст: данок на доход) се плаќа годишно на збирот на нето-приходите од сите извори, освен на приходите што се изземени од оданочување со овој закон.

Член 3

Доходот што подлежи на оданочување го сочинуваат следниве видови приходи остварени во земјата и во странство:

- 1) лични примања;
- 2) приходи од земјоделска дејност;
- 3) приходи од самостојна дејност;
- 4) приходи од имот и имотни права;
- 5) приходи од авторски права и права од индустриска сопственост;
- 6) приходи од капитал;
- 7) капитални добивки;
- 8) добивки од игри на среќа и други наградни игри; и
- 9) други приходи.

На оданочување подлежат сите приходи од ставот 1 на овој член што се остварени во пари, во хартии од вредност, во натура или во некој друг вид.

Коментар

„Законодавецот не прави разлика дали приходот е остварен во материјална или во натурална форма, односно како приход ќе се смета и сето она што одредено лице го добива во форма на разни материјални добра, натура, услуга и сл.

Наведените поединечни видови приход во понатамошниот текст се уште повеќе разработени.“

Член 4

Даночен период за кој се утврдува данокот на доход е календарската година.

На одделните видови приходи од членот 3 на овој закон, во текот на годината се пресметува аконтација на данокот на доход што се наплатува по одбивка од секој приход или врз основа на решение на органот за јавни приходи, освен ако не е поинаку определено со овој закон.

Коментар

„Во принцип, на сите приходи кои не се плаќаат по решение од органот на управата се плаќаат аконтации на данок.“

Износот на платениот данок од ставот 2 на овој член се одбива од пресметаниот годишен данок на доход, а олеснувањата се признаваат во износ во кој се одобрени при аконтативното пресметување.

Член 5

Годишниот износ на данокот на доход и износите на аконтациите и олеснувањата кои се одбиваат од годишниот данок се утврдуваат според прописите кои важат на 1 јануари во годината за која се утврдува данокот на доход, ако не е поинаку определено со овој закон.

Член 6

Коментар

„Овој член има големо влијание врз работата на граѓанските организации!!!“

Данок на доход не се плаќа на примањата по основа на:

- 1) награди што ги доделува Организацијата на Обединетите нации и меѓународните организации;
- 2) награди за животни достигнувања во науката, културата и спортот;
- 3) стипендии и кредити на ученици и студенти што ги доделуваат органите на државната управа и фондации во согласност со закон;

Коментар

„Ова ослободување треба да се земе крајно внимателно поради фактот што законодавецот во Правилникот за спроведување на персоналниот данок од доход дава ограничувања во смисла дека само фондации основани со посебен закон, а не со Законот за здруженија и фондации, имаат право на користење на ова даночно ослободување.“

3-а) награди на ученици и студенти за време на задолжителна практична

работа и обука до 4.000 денари, месечно;

3-б) награди на ученици и студенти освоени на натпревари во рамките на образовниот систем;

4) награди на спортисти за постигнати резултати на официјални меѓународни натпревари;

5) стипендии за спортисти;

б) надоместок за службени патувања, за теренски додаток и одвоен живот од семејството на вработени лица, во висина утврдена со општиот колективен договор на стопанството во Република Македонија, односно во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;

Коментар

„Ставот б јасно дава до знаење дека секоја исплата на невработени лица е подложна на пресметка и уплата на аконтација од персонален данок од доход.“

б-а) надоместоците на трошоците за користење сопствен автомобил за потребите на работодавачот во висина од 30% од цената за литар гориво што го користи автомобилот за секој изминат километар, а најмногу до 3.500 денари месечно;

Коментар

„Овој член подразбира пресметка и уплата на аконтација за персонален данок од доход дека за секоја исплата која го надминува наведениот износ на месечно ниво.“

7) надоместокот за исхрана за вработените во стопанството, доколку исхраната не е организирана во висина од 20% од просечната нето-плата по работник во Република Македонија исплатени во последните три месеци, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена според прописите за органите на државната управа, а надоместокот на трошоците за превоз за вработените во стопанството до и од работа над два километри во случај кога нема организиран превоз во висина на вистинските трошоци во јавниот сообраќај, односно на вработените во нестопанството во висина утврдена според прописите за органите за државната управа;

Коментар

„Надоместокот за исхрана и превоз за органите на управата се утврдува еднаш годишно и истиот за 2007 година изнесува 2.300,00 МКД за хранарина и 900,00 МКД за превоз, што значи дека за секоја исплата над тој износ должни сте да пресметате и уплатите соодветна аконтација за персонален данок од доход.“

7-а) надоместок на трошоци за превоз до местото на извршување на работите и назад и за трошоците за исхрана на лицата невработени кои се ангажирани за извршување јавни работи согласно членот 85 од Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност;

8) надоместок за инвалидност, плата и пензија на инвалидно лице;

9) детски додаток;

10) други социјални додатоци за деца, утврдени со закон;

11) паричен надоместок за време на невработеност, утврден со закон;

12) помош во случај на смрт на вработениот и на член на семејство, до пропишаниот износ;

13) помош за претрпени штети од елементарни непогоди, до пропишаниот износ;

14) надоместок по основа на здравствено осигурување, освен надоместок на плата;

15) помош за социјална заштита;

16) надоместок за телесно оштетување;

17) надоместок на штета по основа на осигурување на живот и имотни осигурувања доколку трошоците за осигурувањето се на товар на осигуреникот;

18) камати по јавни заеми;

19) камати по обврзници издадени од Република Македонија и од единиците на локалната самоуправа;

20) камати на штедни влогови, тековни сметки и депозити по видување;

21) алиментации и надоместоци на штета по судска одлука и надоместок на штета како последица на несреќа при работа;

21-а) приходи од продажба на користен цврст отпад, остварен од страна на физичко лице;

21-б) приходи од продажба на собрани лековити билки и шумски плодови, остварени од физичко лице;

22) отпремнина која се дава при заминување во пензија, во висина од две просечни месечни нето-плати по работник исплатени во Република Македонија во последните три месеца;

23) еднократен надоместок во вид на испратнина, заради трајно работно ангажирање на работниците, под услови и начин утврдени со закон;

24) примени донации во согласност со Законот за донации и за спонзорства во јавните дејности; и

Коментар

„Кон ова ослободување треба да се пријде крајно внимателно поради фактот што во Законот за донации и спонзорства таксативно е наведено дека донации можат да се даваат само на правни лица.

Во прилог на ова ослободување оди и Упатството за спроведување на Законот за спонзорства и донации објавено на веб-страницата на УЈП во кое исто така се препорачува ослободување од данокот во случај кога тоа се прави во согласност со Законот за донации и спонзорства.“

25) платите на вработените лица кај обврзникот кој е корисник на слободна економска зона, односно на технолошка индустриска развојна зона, во висина од 50% за период од 5 години, од отпочнувањето на вршење на дејноста во зоната, под услови и постапка утврдени со законот.

ВТОР ДЕЛ ГОДИШЕН ДАНОК НА ДОХОД

1. ДАНОЧЕН ОБВРЗНИК

Член 7

Обврзник на данокот на доход е секое физичко лице резидент на Република Македонија за доходот што го остварува во земјата и во странство.

Резидент во смисла на овој закон е физичко лице кое на територијата на државата има постојано живеалиште и престојувалиште.

Резидентот има престојувалиште ако на територијата на државата престојува непрекинато најмалку шест месеци или со прекини 183 или повеќе дена во календарската година, или ако има намера на територијата на државата да престојува 183 или повеќе дена во период од 12 месеци.

Коментар

Согласно актуелниот Закон за персонален данок на доход, обврзник на данокот на доход е секое физичко лице резидент на Република Македонија за неговиот таканаречен „светски доход“.

Обврзник е и лице нерезидент за доходот што го остварува од извори во Република Македонија.

Истото подразбира дека и странските физички лица кои остваруваат доход на територијата на Република Македонија се подлежат на пресметка и плаќање на персоналниот данок од доход, при што за странските физички лица важат склучените меѓународни договори.

Посебно напоменуваме дека иако даночен обврзник е физичкото лице, обврзник за уплата на пресметаниот данок е исплатувачот на доходот!!!

Член 8

Обврзник на данокот на доход, во смисла на овој закон, е и физичко лице-трговец, трговец поединец, како и физички лица што се занимаваат со земјоделска дејност, со занаетчиска дејност и лица кои вршат услуги или слободни занимања.

Член 9

Обврзник на данокот на доход е и физичко лице кое не е резидент на државата за доходот што е остварен на територијата на државата.

Обврзник на данокот на доход е и физичко лице кое непријавено врши дејност и остварува приходи кои подлежат на оданочување според одредбите на овој закон.

2. ДАНОЧНА ОСНОВА

Член 10

Основа на данокот на доход претставува доходот за оданочување, според членот 3 на овој закон намален за:

1) придонесите за пензиско и инвалидско осигурување, здравствено осигурување и вработување, освен за придонесите од земјоделска дејност што ги плаќаат земјоделците на катастарскиот приход;

2) придонесите за доброволно пензиско и инвалидско осигурување платени од обврзникот;

3) личното ослободување во износ од 30.000 денари при годишно пресметување на данокот на доход; и

4) таксите и другите јавни давачки платени од приходите на обврзникот. Намалувањата од ставот 1 на овој член не се признаваат при пресметување на данокот на доход остварен од нерезидентни лица на територијата на државата.

Коментар

„При пресметка на данокот за нерезиденти мора да напоменеме дека при таа постапка се користи даночната стапка наведена во билатералните меѓународни договори за спречување на двојното оданочување потпишани од страна на Република Македонија и земјата од која доаѓа нерезидентот.“

Член 11

Износот на личното ослободување од членот 10 точка 3 на овој закон, пред почетокот на секоја година се валоризира со планираниот пораст на нето-платите на вработените во државата за годината, утврдени во макроекономската политика на Владата на Република Македонија.

Износот на личното ослободување од ставот 1 на овој член го објавува министерот за финансии, пред почетокот на секоја година.

Коментар

„Износот на даночното ослободување за 2007 година изнесува 3.064,00 МКД на месечно ниво.“

3. ДАНОЧНИ СТАПКИ

Член 12

Данокот на доход се плаќа по стапка од 10%.

Член 13

Заради одбегнување на двојно оданочување, на обврзникот му се намалува пресметаниот данок на доход за износот на платениот данок на доход во друга

држава, најмногу до износот што би се добил со примена на даночните стапки од членот 12 на овој закон.

Коментар

„Ова се однесува при поднесување лична годишна даночна пријава во случај на остварување одреден светски доход.“

ТРЕТ ДЕЛ УТВРДУВАЊЕ НА ОДДЕЛНИТЕ ВИДОВИ ПРИХОДИ 1. ЛИЧНИ ПРИМАЊА

Член 14

Лични примања претставуваат сите приходи што ќе ги оствари обврзникот по основ на работен однос, вклучувајќи ги и приходите по договор за повремено или привремено вршење услуги на органите на државната управа, на домашните и на странските правни лица, како и на домашните и на странските физички лица што вршат самостојна дејност, ако со овој закон не се изземени од оданочување.

Член 14-а

Лични примања во смисла на членот 14 од овој закон претставуваат:

1) плати и надоместоци на трошоци од работен однос што се исплатени над износите утврдени во членот 6 од овој закон и сите други надоместоци утврдени со Законот за работните односи;

2) пензиите;

3) примањата на членови на органите на управување и на органите на надзор на трговските друштва;

4) примањата на функционери, пратеници, советници и други носители на јавни функции;

5) примањата на професионални спортисти;

6) надоместокот за време на боледување;

7) надоместокот за време на отсуство од работа;

8) надоместокот за работа на судии поротници, вешти лица и стечајни управници, кои немаат својство на вработени лица во соодветните институции или друштва;

9) надоместокот на членовите на Македонската академија на науките и уметностите;

10) платата остварена со работа во странство врз основа на работен однос заснован во земјата;

11) секој поединечно остварен приход врз основа на договор за повремено или привремено вршење услуги на правни и физички лица.

Како лични примања во смисла на ставот 1 на овој член се сметаат и други примања, кои наместо во пари, се даваат во вид на бонови, парични потврди, акции, стоки или во некој друг облик кој има парична вредност.

Член 15

Основа за пресметување на данокот на личните примања претставува:

1) остварената бруто-плата, бруто-износот на надоместоци на трошоци од

работен однос што се исплатени над износите утврдени во членот 6 од овој закон и бруто-износот на сите други надоместоци утврдени со Законот за работните односи, намалени за придонесите и личното ослободување;

2) бруто-платата остварена со работа во странство врз основа на работниот однос што е заснован во земјата, намалена за придонесите и личното ослободување;

3) остварената бруто-пензија намалена за придонесите и личното ослободување;

4) бруто-износот на примањето, надоместокот, односно приходот од членот 14-а, точки 3, 4, 5, 8, 9 и 11 на овој закон, или на другите приходи кои не се остварени по основ на работен однос;

5) бруто-платата, односно бруто-износот на дополнителното примање по основ на работен однос на странско физичко лице-нерезидент што ја остварува од работа кај резидент на Република Македонија, што се исплатени над износите утврдени во членот 6 од овој закон и бруто-износот на сите други надоместоци утврдени со Законот за работни односи;

6) бруто-платата и бруто-износот на надоместоци на трошоци од работен однос што ја остварува резидентот кој работи во странски дипломатски и конзуларни претставништа и меѓународни организации во Република Македонија, што се исплатени над износите утврдени во членот 6 од овој закон и бруто-износот на сите други надоместоци утврдени со Законот за работни односи намалени за придонесите и личното ослободување;

7) номиналната вредност на боновите, паричните потврди и акциите;

8) цената која би се постигнала со продажба на стоките, во случаите на лични примања исплатени во стока; и

9) надоместокот што би се постигнал на пазарот за примањата во некој друг облик кој не е наведен во точките од 1 до 7 на овој член.

Висината на цената, односно на надоместокот од ставот 1 точка 8 на овој член ја утврдува исплатувачот на личните примања во моментот на давањето на соодветното примање.

Ако органот за јавни приходи оцени дека утврдената цена, односно надоместокот од ставот 1 точка 8 на овој член е пониска од онаа што може да се постигне на пазарот, тој ќе ја утврди таа цена, односно надоместокот во висина која би можела да се постигне на пазарот.

Член 15-а

Данокот на доход за личните примања од членот 14 на овој закон е аконтативен, освен ако поинаку не е определено со овој закон.

На даночниот обврзник по основ на личните примања од плата од работен однос и пензија му се признава лично ослободување во износ од една дванаесеттина од износот утврден во членот 10 став 1 точка 3 на овој закон.

Коментар

„Под лични примања се подразбираат платите на вработените лица и основа за нивна пресметка е пресметаната бруто-плата.

Тоа подразбира дека доколку пресметате данок од нето-надоместок, стапката на данок ќе биде повисока од наведената во Законот.“

Член 17

Од данок од лични примања што се остварени со работа во странски дипломатски и конзуларни претставништва, односно кај претставници или службеници на такви претставништва во државата, ослободени се под услов на реципроцитет:

1) шефовите на странски дипломатски мисии акредитирани во Република Македонија, персоналот на странските мисии во Република Македонија, како и членовите на нивните семејства, ако тие членови на семејства не се државјани или резиденти на Република Македонија;

2) шефовите на странски конзуларни претставништва и конзуларните функционери кои се овластени за вршење конзуларни функции, како и членовите на нивните семејства, ако тие членови на семејства не се државјани или резиденти на Република Македонија;

3) функционерите на ООН и на нејзините специјализирани агенции, како и стручњаците за техничка помош на ООН на нејзините специјализирани агенции;

4) лицата вработени кај странски дипломатски и конзуларни претставништва и меѓународни организации, лицата вработени кај шефовите на дипломатски и конзуларни претставништва или меѓународни организации, ако не се државјани или резиденти на Република Македонија;

Коментар

„Лицата резиденти на РМ, вработени во меѓународни организации, данокот од доход го плаќаат по решение од Управата за јавни приходи по поведувањето соодветна постапка.“

5) почесните конзуларни функционери и странски конзуларни претставништва за личните примања и надоместоците што ги даваат од земјата која ги именува за вршење на конзуларните функции.

.....

4. ПРИХОДИ ОД ИМОТ И ИМОТНИ ПРАВА

Член 32

Под приходи од имот и имотни права се подразбираат приходите што ги остварува обврзникот од издавање под закуп или подзакуп на земјиште, станбени или деловни простории, гаражи, простории за одмор и рекреација, опрема, превозни средства и други видови имот.

Член 33

Обврзник на данокот на доход за приходи од имот и имотни права е физичко лице кое остварува приходи од имот и имотни права.

Член 34

Основа за пресметување на данокот претставува нето-приходот што се добива кога едногодишниот износ на остварениот приход во годината за која се утврдува данокот ќе се намали за трошоците на одржување и управување, за едногодишната амортизација и за другите трошоци што биле нужни за остварување на приходот.

Трошоците од ставот 1 на овој член се признаваат во висина од 25% од приходот.

На обврзникот од членот 33 на овој закон, на негово барање, наместо нормираните трошоци од ставот 2 на овој член, ќе му се признаат вистинските трошоци што ги направил за остварување на приходот, ако тоа документирано го докаже.

Ако имотот се издава во подзакуп, од закупнината што ја остварува обврзникот се одбива закупнината што му ја плаќа на закуподавачот.

Во приходите од имот и имотните права се вклучуваат и вредностите на сите давања и услуги на кои се обврзал закупецот, односно подзакупецот да ги изврши за сметка на закупувачот.

Член 34-а

При утврдувањето на основата на данокот на доход за приходите од имот остварени од давање под закуп на опремени станбени и деловни простории, како трошок се зема предвид и абењето на опремата (мебелот и слично).

Трошоците од ставот 1 на овој член се признаваат во висина од 30% од бруто-приходот, а ако обврзникот документирано докаже дека направил поголеми трошоци од нормираните, ќе се признаат вистинските трошоци.

Член 35

Ако закупнината е наплатена за повеќе години однапред, данокот се плаќа годишно за толку години за колку е наплатена закупнината, но најмногу за 5 години.

Основа за пресметување на данокот за секоја одделна година претставува сразмерниот дел на закупнината, кој се ревалоризирал со стапката на пораст на цените на мало, според податоците на Државниот завод за статистика.

Член 36

Ако пријавените приходи од имоти и имотни права се помали од оние што може да се постигнат според месните прилики, органот за јавни приходи го утврдува можниот приход со споредување на закупнината за слични објекти кои се издаваат во закуп под приближно еднакви услови.

Коментар

Даночна основа за пресметување на данокот, согласно членот 34 од Законот, претставува нето-приходот што се добива кога едногодишниот износ на остварениот приход во годината за која се утврдува данокот ќе се намали за трошоците за одржување и управување, за едногодишната амортизација и за другите трошоци што биле нужни за остварување на приходот.

Притоа, трошоците се признаваат во висина од 25% од приходот. Доколку станува збор за давање под закуп на опремени станбени и деловни простории, тогаш согласно членот 34-а трошоците се признаваат во висина од 30% од бруто-приходот и истите не мора да се докажуваат. Другите трошоци, доколку постојат, мора да бидат документирани, да постојат соодветни фактури, сметки или други документи со кои ќе се докаже нивното настанување.

Согласно членот 80, аконтација на данокот на доход за приходите од имот и имотни права (закуп), кога исплатувачот на приходите води деловни книги, се пресметува на даночна основа (закупнина) според членот 34 со примена на даночна стапка од 12%.

Пресметка на данокот

Пресметките можат да се извршат на два начини, и тоа со примена на пропишана или со пресметана стапка.

Пресметаната стапка се пресметува на следниот начин:

$$2006- \text{ Пресметана стапка} = \frac{0,15 \times (1 - 0,25)}{1 - III \ 0,15 \times (1 - 0,25)K} \times 100 = 12,6761$$

$$2007- \text{ Пресметана стапка} = \frac{0,12 \times (1 - 0,25)}{1 - III \ 0,12 \times (1 - 0,25)K} \times 100 = 9,8901$$

Според овој начин на пресметка, пресметаната (изведена) стапка на ПД се применува на износот кој треба да му биде исплатен на лицето со што се доаѓа до износот на персоналниот данок. Овој начин ќе го презентираме преку примери:

- ако исплатата се врши на нето-износ, тогаш пресметката ќе биде:

	до 31.12.2006	од 01.01.2007
Нето-износ за исплата	10.000	10.000
Пресметана стапка	6,383%	5,042%
Персонален данок	638	638
Бруто-примање	10.638	10.504

- ако исплатата се врши на бруто-износ, тогаш пресметката ќе биде:

	до 31.12.2006	од 01.01.2007
Бруто примања	10.638	10.504
Процент на нормирани трошоци	60%	60%
Даночна основа	4.255	4.201
Пропишана стапка	15,000%	12,000%
Персонален данок	638	504
Нето-износ за исплата	10.000	10.000

2. Нормирани трошоци 50% од бруто-приходот - уметничка фотографија, сидно сликарство и сликарство во простор во техниките: фреска, графика, мозаик, интарзија, емајл, интарзирани и емајлирани предмети, костимографија, модно креаторство и уметничка обработка на текстил (ткаен текстил, печатен текстил и слично), сликарски дела, графички дела, индустриско обликување со изработување модели и макети, ситна пластика, уметнички решенија за сценографија, научни, стручни и публицистички дела, преведување на дела од книжевноста, музички и кинематографски дела и реставраторски и конзерваторски дела во областа на културата и уметноста

Пресметаната стапка се пресметува на следниот начин:

$$2006 - \text{Пресметана стапка} = \frac{0,15 \times (1 - 0,50)}{1 - \text{Ш } 0,15 \times (1 - 0,50)\text{К}} \times 100 = 8,1081$$

$$2007 - \text{Пресметана стапка} = \frac{0,12 \times (1 - 0,50)}{1 - \text{Ш } 0,12 \times (1 - 0,50)\text{К}} \times 100 = 6,383$$

Според овој начин на пресметка, пресметаната (изведена) стапка на ПД се применува на износот кој треба да му биде исплатен на лицето со што се доаѓа до износот на персоналниот данок. Овој начин ќе го презентираме преку примери:

- ако исплатата се врши на нето-износ, тогаш пресметката ќе биде:

	до 31.12.2006	од 01.01.2007
Нето-износ за исплата	10.000	10.000
Пресметана стапка	8,108%	6.383%
Персонален данок	811	638
Бруто-примање	10.811	10.638

- ако исплатата се врши на бруто-износ, тогаш пресметката ќе биде:

	до 31.12.2006	од 01.01.2007
Бруто примања	10.811	10.638
Процент на нормирани трошоци	50%	50%
Даночна основа	5.406	5.319
Пропишана стапка	15,000%	12,000%
Персонален данок	811	638
Нето-износ за исплата	10.000	10.000

3. Нормирани трошоци 30% од бруто-приходот - за изведување уметнички дела во областа на сериозната музика, балетот, операта и театарско и филмско актерство, рецитирање, снимање филмови и идејни скици за таписерија, костимографија, преводи (освен преводи на книжевни дела), предавања и слични интелектуални творби

Пресметаната стапка се пресметува на следниот начин:

$$\text{Пресметана стапка (2006)} = \frac{0,15 \times (1 - 0,30)}{1 - \text{III } 0,15 \times (1 - 0,30)\text{K}} \times 100 = 11,7318$$

$$\text{Пресметана стапка (2007)} = \frac{0,12 \times (1 - 0,30)}{1 - \text{III } 0,12 \times (1 - 0,30)\text{K}} \times 100 = 9,170\%$$

Според овој начин на пресметка, пресметаната (изведена) стапка на ПД се применува на износот кој треба да му биде исплатен на лицето со што се доаѓа до износот на персоналниот данок. Овој начин ќе го презентираме преку примери:

- ако исплатата се врши на нето-износ, тогаш пресметката ќе биде:

	до 31.12.2006	од 01.01.2007
Нето-износ за исплата	10.000	10.000
Пресметана стапка	11,7318%	9,170%
Персонален данок	1.173	917
Бруто-примање	11.173	10.917

- ако исплатата се врши на бруто-износ, тогаш пресметката ќе биде

	до 31.12.2006	од 01.01.2007
Бруто примања	11.173	10.917
Процент на нормирани трошоци	30%	30%
Даночна основа	7.821	17.642
Пропишана стапка	15%	12%
Персонален данок	1.173	917
Нето-износ за исплата	10.000	10.000

4. Нормирани трошоци 25% од бруто-приходот - за изведување естрадни програми на забавна и на народна музика, за други авторски дела и за дела од индустриска сопственост, кои не се наведени во точките од 1 до 6 на членот 41. Пресметаната стапка се пресметува на следниот начин:

$$2006 - \text{Пресметана стапка} = \frac{0,15 \times (1 - 0,25)}{1 - \text{III } 0,15 \times (1 - 0,25)\text{K}} \times 100 = 12,6761$$

$$2007 - \text{Пресметана стапка} = \frac{0,12 \times (1 - 0,25)}{1 - \text{III } 0,12 \times (1 - 0,25)\text{K}} \times 100 = 9,8901$$

Според овој начин на пресметка, пресметаната (изведена) стапка на ПД се применува на износот кој треба да му биде исплатен на лицето со што се доаѓа до износот на персоналниот данок. Овој начин ќе го презентираме преку примери:

- ако исплатата се врши на нето-износ, тогаш пресметката ќе биде:

	до 31.12.2006	од 01.01.2007
Нето-износ за исплата	10.000	10.000
Пресметана стапка	12,6761%	9,8901%
Персонален данок	1.267	989
Бруто-примање	11.267	10.989

ако исплатата се врши на бруто-износ, тогаш пресметката ќе биде:

	до 31.12.2006	од 01.01.2007
Бруто примања	11.267	10.989
Процент на нормирани трошоци	25%	25%
Даночна основа	8.450	8.242
Пропишана стапка	15%	12%
Персонален данок	1.267	989
Нето-износ за исплата	10.000	10.000

8. ДОБИВКИ ОД ИГРИ НА СРЕЌА И ДРУГИ НАГРАДНИ ИГРИ

Член 54

Обврзник на данокот на доход за добивките од игри на среќа и други наградни игри е физичко лице кое остварило добивка од тие игри.

Основа за пресметување на данокот претставува секоја поединечна добивка остварена од игри на среќа и други наградни игри.

Ако добивката од игри на среќа и други игри на среќа се состои од предмети, основа на данокот претставува пазарната вредност на предметите во моментот на остварувањето на добивката.

Член 55

Данокот на доход за добивките од игри на среќа и други наградни игри не се плаќа ако поединечната добивка не го надминува износот од 10.000 денари.

Ако поединечниот износ на добивката е поголем од износот утврден во ставот 1 на овој член, данокот се пресметува врз целиот износ на добивката.

9. ДРУГИ ПРИХОДИ

Член 55-а

Други приходи во смисла на овој закон, се сите приходите кои не се сметаат за приходи на физички лица од членот 3 точки 1 до 8 на овој закон, не се изземени од оданочување со одредбите од членот 6 на овој закон и не се оданочени по друг основ.

Основа за пресметување на данокот на приходите од ставот 1 на овој член е нето-приходот кој се утврдува со одбивање на нормираните трошоци од бруто-приходот во висина од 35%.

Како други приходи во смисла на овој закон се сметаат и приходите остварени со стекнување хартии од вредност и учество во капиталот без надоместок, доколку истите не се оданочени со Законот за даноци на имот, а

основа за пресметување на данокот претставува пазарната вредност на денот на стекнувањето.

Под пазарна вредност од ставот 3 на овој член се подразбира вредноста на хартиите од вредност и учеството во капиталот утврдена според податоците од Македонската берза на хартии од вредност, доколку котираат на берзата, односно номиналната вредност на хартиите од вредност и учеството во капиталот, за оние кои не котираат на берзата.

Обврзник на данокот од доход за другите приходи од ставот 3 на овој член е физичкото лице кое се стекнува со хартии од вредност и учество во капиталот.

Коментар

Под други приходи се подразбираат сите други работи кои не се наведени во претходните членови, што значи дека доколку имате одреден договор за дело или привремени и повремени работи кои не може да ги вклучите во претходните ставки, пресметката на персоналниот данок од доход ќе се изврши во согласност со овој член.

$$2006 - \text{Пресметана стапка} = \frac{0,15 \times (1 - 0,35)}{1 - III\ 0,15 \times (1 - 0,35)K} \times 100 = 10,8033$$

$$2007 - \text{Пресметана стапка} = \frac{0,12 \times (1 - 0,35)}{1 - III\ 0,12 \times (1 - 0,35)K} \times 100 = 8,4598\%$$

	до 31.12.2006	од 01.01.2007
Нето-износ за исплата	1.000.000	1.000.000
Пресметана стапка	10,8033%	8,4598%
Персонален данок	108.033	84.598
Бруто-примање	1.108.033	1.084.598

ЧЕТВРТИ ДЕЛ

УТВРДУВАЊЕ, ПРЕСМЕТУВАЊЕ И НАПЛАТА НА ПЕРСОНАЛНИОТ

ДАНОК НА ДОХОД

1. УТВРДУВАЊЕ НА ДАНОКОТ

Член 57

Утврдувањето и наплатата на данокот на доход го врши органот за јавни приходи, доколку со овој закон не е определено поинаку.

Органот за јавни приходи го утврдува данокот врз основа на податоците во даночната пријава на обврзникот, деловните книги што ги води обврзникот,

службените податоци што ги прибавил органот преку контрола, врз основа на други податоци и докази до кои ќе дојде во постапката за утврдување на данокот.

Член 58

Органот за јавни приходи води регистар на обврзниците на данокот на доход со податоците што се од значење за утврдување на даночната обврска.

.....

2. ПОДНЕСУВАЊЕ ДАНОЧНА ПРИЈАВА

Член 68

Обврзникот на данокот на доход е должен да поднесе годишна даночна пријава за доходот што го остварил, освен ако не е одредено поинаку со овој закон.

Органот за јавни приходи најдоцна до 31 декември секоја година со јавна покана ги повикува обврзниците да поднесат даночна пријава.

Член 69

Обврзникот на данокот на доход е должен да поднесе годишна даночна пријава за остварениот доход по истекот на годината за која се утврдува данокот најдоцна до 15 март наредната година.

Обврзникот кој остварува приходи од самостојна дејност и кој води деловни книги е должен, во рокот утврден во ставот 1 на овој член, да поднесе годишна пресметка за искажаниот финансиски резултат и даночен биланс.

Член 70

Обврзникот кој остварува во текот на годината само приход од плата и пензија, односно само приход од земјоделска дејност кој се оданочува според катастарскиот приход или само приходи од самостојна дејност, не е должен да поднесува годишна даночна пријава.

По исклучок од ставот 1 на овој член, обврзникот кој остварува лични примања од странство, како и обврзникот кој остварува лични примања од дипломатски, односно конзуларни претставништва на странски држави, кај претставници и службеници на такви претставништва кои уживаат дипломатски имунитет и кои сами го утврдуваат и уплатуваат данокот, се должни да поднесуваат годишна даночна пријава.

Член 71

Граѓанинот кој во текот на годината ќе започне да остварува приходи, од вршење дејност или по друга основа, кои подлежат на оданочување со данокот на доход, врз основа на овој закон е должен да поднесе аконтативна пријава до органот за јавни приходи во рок од 15 дена од денот на започнувањето на дејноста.

Со аконтативната пријава граѓанинот е должен да приложи и писмена изјава за тоа дали и порано вршел соодветна дејност на подрачјето на својата или на друга општина.

Член 72

Формата, содржината и начинот на пополнување на годишната и аконтативната даночна пријава ги пропишува министерот за финансии.

Член 73

Годишната даночна пријава за утврдување на данокот на доход обврзникот е должен да ја поднесе до органот за јавни приходи на чија територија се наоѓа неговото живеалиште.

Аконтативна пријава обврзникот е должен да поднесе:

1) за приходите од самостојна дејност до органот за јавни приходи на чија територија е регистриран за вршење на дејноста, односно на чија територија ја врши дејноста ако не е регистриран;

2) за приходите од имот и имотни права на органот за јавни приходи на чија територија се наоѓа имотот до 15 март; и

3) за капиталните добивки и другите приходи на кои не се плаќа аконтација на данокот по одбивка до органот за јавни приходи на чија територија се наоѓа живеалиштето на обврзникот.

Член 74

Обврзникот-нерезидент поднесува даночна пријава за секои од приходите што ги остварува, а за кои е предвидено плаќање данок на доход врз основа на решение на органот за јавни приходи.

Даночната пријава од ставот 1 на овој член се поднесува до органот за јавни приходи на чија територија обврзникот ги остварува приходите.

3. ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА АКОНТАЦИЈАТА НА ДАНОКОТ НА ДОХОД ВО ТЕКОТ НА ГОДИНАТА

а) Аконтација на данокот по одбивка

Член 75

Утврдување и наплата на аконтација на данокот на доход по одбивка се врши за следните видови приходи:

1) личните примања;

2) приходите од авторски права и правата од индустриска сопственост;

3) приходите од капитал;

4) приходите од имот и имотни права, ако исплатувачот на приходите води деловни книги; и

5) добивките од игри на среќа и други наградни игри;

6) другите приходи за кои данокот на доход не се утврдува со решение на органот за јавни приходи.

Член 76

Аконтација на данокот на доход на приходите од членот 75 на овој закон

се пресметува на соодветно утврдена даночна основа со примена на стапката од членот 12 на овој закон.

Данокот на доход на приходите од членот 75 точки 1, 2, 3 и 6 на овој закон остварен од даночен обврзник-нерезидент се пресметува на соодветно утврдена даночна основа согласно овој закон, со примена на стапките од членот 15-а на овој закон.

Министерот за финансии донесува поблиски прописи за начинот на пресметување и плаќање на аконтациите на данокот.

Член 77

Исплатувачот од членот 76 на овој закон е должен на обврзникот при секоја исплата да му издаде примерок од пресметката за аконтацијата на данокот и наплатените придонеси и збирен податок по истекот на годината најдоцна до 15 февруари наредната година, за вкупно платената аконтација.

Исплатувачот е должен на органот за јавни приходи да му доставува годишен извештај за бруто-остварените приходи на обврзникот, пресметаниот и платениот данок и придонес по одбивка и вкупно исплатените нето-приходи, најдоцна до 15 февруари наредната година.

Исплатувачот на платите е должен по изминување на наредниот месец, а најдоцна до 8 во месецот што следува по овој период, на органот за јавни приходи да му достави пресметка за износот на бруто-пресметаните плати и за вкупниот број вработени лица на кои им исплатува плата за месецот.

Министерот за финансии донесува поблиски прописи за формата, содржината и начинот на пополнување на годишниот извештај од ставот 2 на овој член и го пропишува образецот пресметка од ставот 3 на овој член.

.....
б) Аконтација на данокот по решение

Член 82

Аконтација на данокот на доход според решение на органот за јавни приходи се плаќа за следните приходи:

- 1) приходите од земјоделска дејност;
- 2) приходите од самостојна дејност;
- 3) капиталните добивки; и
- 4) други приходи на кои аконтацијата на данокот не се плаќа по одбивка.

Аконтациите на данокот на доход за приходите од ставот 1 на овој член се пресметуваат по стапка од 10%.

Член 83

Аконтацијата на данокот на доход за приходите од земјоделска дејност ја утврдува со решение органот за јавни приходи:

- 1) врз основа на податоците од катастарот и другите податоци што се од значење за утврдување на даночната обврска; и
- 2) врз основа на податоците од даночната пријава, даночниот биланс,

деловните книги и другите податоци што се од значење за утврдување на даночната обврска ако обврзникот се оданочува според вистинскиот доход.

Член 83-а

Аконтацијата на данокот на доход за приходите од самостојна дејност со решение ја утврдува органот за јавни приходи:

1) врз основа на податоците од даночната пријава, даночниот биланс, деловните книги и другите податоци кои се од значење за утврдување на даночната обврска; и

2) врз основа на податоците од даночната пријава и критериумите од членот 31 на овој закон за паушално утврдениот нето-приход.

Член 84

Аконтацијата на данокот на доход за капитални добивки со решение ја утврдува органот за јавни приходи врз основа на податоците од даночната пријава на начин предвиден во членот 52 на овој закон.

Член 85

Аконтација на данокот на доход за приходите на кои не се плаќа данок по одбивка со решение ја утврдува органот за јавни приходи врз основа на податоците од даночната пријава, критериумите од членот 36 на овој закон и според други податоци кои се од значење за утврдување на даночната обврска.

Член 85-а

Аконтацијата на данокот на доход за другите видови приходи на кои не се плаќа данок по одбивка со решение ја утврдува органот за јавни приходи врз основа на податоците од даночната пријава или други податоци кои се од значење за утврдување на даночната обврска.

Член 86

Доколку значајно се изменат условите под кои е утврдена аконтацијата на данокот на доход, обврзникот може да бара промена на аконтацијата, односно органот за јавни приходи може во согласност со новите околности да утврди нова аконтација.

4. ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ГОДИШНИОТ ДАНОК НА ДОХОД

Член 87

Годишниот данок на доход со решение го утврдува органот за јавни приходи врз основа на податоците од даночната пријава, деловните книги и другите податоци кои се од значење за утврдување на даночната обврска.

.....

Член 89

Ако обврзникот на општ повик не поднесе даночна пријава и даночен биланс во пропишаниот рок или ако деловните книги не можат да послужат како

основа за утврдување на даночната обврска, данокот ќе се утврди:

1) врз основа на службените податоци за остварениот приход и за трошоците на работењето на обврзникот со кои располага органот за јавни приходи;

2) со споредување со обврзник од иста или слична дејност, при што како елементи на споредување особено се земаат местото каде што се врши дејноста, стручната квалификација, годините на старост, опременоста со средствата за работа, бројот на вработените, асортиманот на производите и услугите и други околности и факти што се од значење за остварувањето на приходот;

3) врз основа на утврдени податоци од страна на органот за јавни приходи по пат на извршено снимање за остварениот обем на работа, односно промет;

4) врз основа на споредување со просечните бруто-плати на вработените кај правни лица од иста или слична дејност, кои таа дејност ја вршат под приближно еднакви услови; и

5) врз основа на стручен наод и мислење на вештак.

Член 90

Решението на органот за јавни приходи со кое се утврдува годишниот данок на доход од членот 87 на овој закон и решението за аконтативните даноци од членот 82 на овој закон, особено содржи:

1) име, презиме, адреса и даночен број на обврзникот;

2) видот на данокот;

3) даночна основа;

4) даночна стапка;

5) утврдените олеснувања и ослободувања;

6) утврдениот износ на данокот;

7) бројот на сметката на која се уплатува данокот според решението и роковите за плаќање;

8) укажување на законските последици од ненавременото плаќање на данокот; и

9) укажување на правото за правен лек по решението за утврдената даночна обврска.

Решение од ставот 1 на овој член органот за јавни приходи е должен да донесе најдоцна во рок од 60 дена од денот на приемот на даночната пријава.

Решение за утврдување на аконтативниот данок на приходите од земјоделска дејност органот за јавни приходи е должен да донесе најдоцна до 30 април во годината за која се утврдува данокот.

.....

5. ПОСЕБНА ПОСТАПКА ЗА УТВРДУВАЊЕ ДАНОК

Член 94

Престанува да важи од 01.04.2006 година (Сл. весник на РМ бр.13/2006).

Член 94-а

Кога лице поседува имот или располага со средства поголеми од оданочените, односно имотот кој го поседува и средствата со кои располага потекнуваат од приходи на коишто не е утврден данок или не е доволно утврден данок, органот за јавни приходи може да покрене посебна постапка за задолжување со данок на тој имот или приход.

Во постапката од ставот 1 на овој член лицето е должно на органот за јавни приходи да му ги презентира доказите за изворите на средствата од кои е набавен имотот и средствата со кои располага лицето.

Постапката од ставот 1 на овој член може да се покрене доколку со одредбите на овој закон не настанала застареност на правото за утврдување данок.

Член 94-б

Решението за покренување посебна постапка го донесува органот за јавни приходи на чие подрачје лицето има живеалиште.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до Министерството за финансии.

Член 94-в

Ако во постапката се утврди дека имотот, односно средствата се стекнати од неоданочени или нецелосно оданочени приходи, органот за јавни приходи донесува решение за утврдување на данокот.

Член 94-г

Основа за пресметување на данокот претставува разликата помеѓу вредноста на имотот и докажаната висина на средствата за нејзино стекнување.

Член 94-д

Данокот на непријавените приходи се пресметува по стапка од 70%.

.....

Член 140

Ако даночниот обврзник умре пред да се утврди висината на даночната обврска, даночната обврска преминува на наследниците.

Наплатата на утврдената обврска ќе се изврши од наследниците најмногу до висината на вредноста на наследениот имот.

.....

ПЕТТИ ДЕЛ ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 144

На обврзникот на данокот за сторен прекршок ќе му се изрече глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност, ако:

1) договорот за закуп на земјиштето не го достави до надлежниот орган во определениот рок (член 19 став 3);

2) не го пријави престанокот на даденото ослободување во определениот

рок (член 22 став 3);

3) деловните книги не ги води или ги води неажурно и неточно (член 59 ставови 1 и 2, членови 61 и 62);

4) престана да важи согласно членот 25, алинеа 4 од Законот за регистрација на готовинските плаќања („Службен весник на РМ“ бр. 31/01);

5) деловните книги, другата евиденција и документација не ги чува во деловната просторија (член 64);

6) деловните книги, другата евиденција и документација не ги чува најмалку пет години (член 66);

7) не состави даночен биланс, односно не го состави во пропишаниот рок и на пропишаниот начин (член 67);

8) не поднесе даночна пријава и даночен биланс во пропишаниот рок (членови 68, 69, 71 и 73);

9) приходите не ги остварува преку жиро-сметка кај носителите за платен промет (член 88);

10) не пресмета и уплати данок од лични примања од странство (член 96);

За прекршоците од ставот 1 точки 3, 4, 8 и 9 на овој член, покрај глобата, на сторителот на прекршокот ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење професија, дејност или должност во траење од една до две години.

На обврзникот на данокот на кој му е изречена глоба најмалку три пати во текот на годината за прекршок од ставот 1 на овој член ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење професија, дејност или должност во траење од три до пет години.

Член 145

На обврзникот на данокот правно лице-исплатувач на приходи за сторен прекршок ќе му се изрече глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност, ако:

1) не го пресмета данокот и не го уплати на соодветна жиро-сметка (член 76 и 95);

2) не ги исполнува обврските од членот 77;

3) исплатата за испорачаната стока и извршените услуги не ги изврши преку жиро-сметката на обврзникот (член 88).

За прекршокот од ставот 1 на овој член на одговорното лице кај правното лице ќе му се изрече глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност.

Член 147

Обврзникот на данокот на кој врз основа на работните книги, сметките за испорака на стоки и за извршените услуги што е должен да ги евидентира или на друг начин ќе му се утврди дека пријавил плата, односно приход во помал износ отколку што фактички изнесува тој или дека не го пријавил приходот, и ако износот на данокот што отпаѓа на непријавената плата, односно приход не

повлекува кривична одговорност за даночно затајување, ќе му се изрече глоба за сторен прекршок до 100% од износот на данокот што отпаѓа на помалку пријавениот данок, односно на помалку пријавениот приход.

.....

Член 149

Одредбите од Законот кои се однесуваат на оданочувањето на приходите од земјоделска дејност според катастарскиот приход, нема да се применуваат од 1 јануари 2002 година, до 31 декември 2008 година.

Член 149-а

Одредбите од членовите 94-а, 94-б, 94-в, 94-г и 94-д ќе се применуваат по шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Во периодот до примената на одредбите од ставот 1 на овој член лицата од членот 94-а можат да ги пријавуваат приходите за оданочување на посебно пропишан образец.

Министерот за финансии донесува поблиски прописи за формата, содржината и начинот на пополнување на образецот од ставот 2 на овој член.

.....

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

(Сл. весник на РМ бр. 139/06)

Член 49

По исклучок на членовите 2 и 28 од овој закон, стапката на персоналниот данок на доход за 2007 година изнесува 12%.

Член 50

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во Сл. весник на Република Македонија, а ќе се применува од 1 јануари 2007 година.

ЗАКОН ЗА ДАНОКОТ ОД ДОБИВКА

Кратко резиме за законот за данок од добивка

Законот за данок од добивка е објавен во „Службен весник на РМ“ бр. 80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 28/98 и 11/01,02/02,44/02, 51/03, 120/05 и 139/06.

Што регулира Законот?

Со Законот за данокот на добивка е уредено оданочувањето на добивката на обврзниците-правни лица кои се основани или имаат седиште на територијата на Република Македонија (резиденти), за добивката која ја остваруваат во земјата и во странство, како и правни лица или организациски единици на правни лица кои не се резиденти на Република Македонија за добивката што ја остваруваат од вршење дејност на територијата на Република Македонија.

Даночен обврзник

Сите правни лица, резиденти и нерезиденти кои остваруваат добивка на територијата на Република Македонија.

Даночна основа

Даночна основа на данокот од добивка претставува износот утврден во даночниот биланс, како разлика меѓу остварените вкупни приходи и расходи на обврзникот.

Истите параметри се коригираат со одредени критериуми согласно законските прописи.

Даночна стапка

Во функција на обезбедување едноставни и ниски даноци како еден од предусловите за економски напредок, најзначајно решение во Законот е намалувањето на постојната стапка на данокот на добивка од 15% со даночна стапка од 12% во 2007 година и стапка од 10% од 01.01. 2008 година.

Соодветно на намалувањето на стапката на данокот на добивка, се намали стапката од 15% на 12% на данокот што се задржува при исплата на приходи на странски правни лица.

Даночни ослободувања

Даночните ослободувања се однесуваат на стопанските субјекти и се сосема неприменливи за граѓанските организации.

Закон за данок на добивка

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се воведува данок на добивка и се уредува начинот на оданочување на добивката.

Коментар

„Овде се наметнува прашањето дали може непрофитни организации да бидат даночни обврзници, односно дали НВО можат да биде обврзници за данок од добивка кога истите не работат за да остварат добивка?“

Праксата и начинот на пресметка на овој данок даваат потврден одговор.“

Член 2

Стапката на данокот на добивка е пропорционална.

Член 3

Пресметувањето и плаќањето на данокот на добивка го врши обврзникот на данокот на добивка.

2. ДАНОЧЕН ОБВРЗНИК

Член 4

Обврзник на данокот на добивка е правно лице (субјект) - резидент на Република Македонија кој остварува добивка од вршење дејност во земјата и во странство.

Резидент, во смисла на ставот 1 од овој член, е субјектот кој е основан или има седиште на територијата на Република Македонија.

Член 5

Обврзник на данокот на добивка е и правно лице кое не е резидент на Република Македонија за добивката што ја остварува од вршење дејност на територијата на државата.

Обврзник во смисла на ставот 1 од овој член е и организациска единица која остварува добивка од вршење дејност на територијата на државата.

Член 5-а

За целите на овој закон, постојана деловна единица на странско лице е постојано место на активност преку кое или во кое се врши, целосно или делумно, која било стопанска дејност на странско правно лице во Република Македонија, директно или преку зависен агент.

Постојаната деловна единица вклучува место на управување, филијала,

канцеларија, фабрика, работилница, рудник, извори на нафта или гас, каменолом или друго место на искористување на природните ресурси.

Градежен локалитет, проект за изградба, монтажа или инсталација или надгледни активности и вршењето услуги во врска со нив, кои траат подолго од дванаесет месеци, се смета за постојана деловна единица од денот на почетокот на активностите, вклучувајќи ги и подготвителните работи.

За постојана деловна единица, исто така, се смета извршувањето услуги, вклучително и услуги за консалтинг, но само доколку ваквите активности траат подолго од 90 дена во кој било дванаесетмесечен период.

По исклучок на ставовите 1 и 2 на овој член, странско правно лице се смета дека има постојана деловна единица во Република Македонија во поглед на активностите кои едно лице, кое не е агент со независен статус, ги извршува во име на странското правно лице, доколку лицето дејствува во Република Македонија во име на странското правно лице и доколку се применува што било од следново:

а) лицето е овластено и редовно го спроведува во Република Македонија овластувањето да склучува договори во име на странското правно лице, доколку активностите се ограничени на наведените во ставот 6 точки од а до г на овој член; или

б) лицето редовно одржува во Република Македонија залиха на производи или добра од кои лицето редовно испорачува производи или добра во име на странското правно лице.

По исклучок на ставовите 1, 2, 3, и 4 на овој член, постојаната деловна единица не го вклучува следново:

а) користење на кој било објект од страна на едно лице, единствено за цели на складирање или изложување производи или добра кои му припаѓаат на тоа лице;

б) одржување залиха на производи или добра кои му припаѓаат на лицето, единствено за цели на складирање или изложување;

в) одржување залиха на производи или добра кои му припаѓаат на лице, единствено за цели на преработка од страна на друго лице;

г) продажба на производи или добра кои му припаѓаат на лице, кои биле изложени за време на привремен или повремен саем или изложба, доколку производите или добрата не се продадат подоцна од еден месец по завршувањето на саемот или изложбата;

д) одржувањето постојано место на активност, единствено за целите на купување производи или добра или собирање информации за лицето;

ѓ) одржувањето постојано место на активност само за целите на извршување на која било активност за лицето од подготвителна или помошна природа; и

е) одржувањето постојано место на активност, единствено за каква било комбинација на активности спомнати во деловите од а до г, под услов целата активност извршувана на такво постојано место да биде од подготвителна или помошна природа.

Странско правно лице не се смета дека има постојана деловна единица

во Република Македонија, само поради тоа што извршува стопанска дејност во Република Македонија преку брокер, општ агент или кој било друг агент со независен статус, под услов активноста да биде редовна стопанска дејност на агентот.

Странско правно лице не се смета дека има постојана деловна единица во Република Македонија, само поради тоа што контролира или е контролирано од страна на домашно правно лице или лице кое извршува стопанска дејност во Република Македонија, без разлика дали се прави тоа преку постојана деловна единица или на друг начин.

Член 6

Матичното правно лице и неговите подружници кои претставуваат група на правни лица, доколку се сите резиденти на Република Македонија, можат данокот на добивка да го плаќаат како еден обврзник (даночна консолидација).

Матичното правно лице и неговите филијали прават група правни лица, во смисла на овој закон, доколку меѓу нив постои непосредна или посредна контрола над најмалку 90% од акциите или од уделот.

Барање за даночна консолидација матичното правно лице поднесува до Управата за јавни приходи, најдоцна до 31 јануари во годината што следува по годината за која барањето се поднесува.

Одобрената даночна консолидација се применува најмалку пет години.

Коментар

Данокот на добивка го плаќаат правните лица-резиденти или нерезиденти, за добивката што ја остваруваат од вршење дејност на територијата на Република Македонија. Правното лице се смета дека е резидент доколку е регистрирано согласно Законот за трговски друштва, или доколку има седиште на територијата на Република Македонија.

Резидентите се оданочуваат за добивката што ја остваруваат во земјата и во странство, додека нерезидентите се оданочуваат само за добивката што ја остваруваат од деловна активност на територијата на РМ.

3. ДАНОЧНА ОСНОВА

Член 8

Основа за пресметување на данокот на добивка е добивката која се утврдува во даночниот биланс.

Добивката претставува разлика меѓу вкупните приходи и вкупните расходи на даночниот обврзник во износи утврдени согласно со прописите за сметководството и сметководствените стандарди, освен приходите и расходите за кои е пропишан друг начин на утврдување со овој закон.

Коментар

Основната разлика кај непрофитните организации и трговските друштва произлегува од начинот на признавање на приходите и расходите според

сметководственото начело на модифицирано настанување на деловните промени, односно трансакции, кое е дефинирано во членот 13 од Законот за сметководството за непрофитните организации.

Кога ги разгледуваме специфичностите, треба да се има предвид членот 13 од Законот за сметководството за непрофитните организации, кој гласи:

1) Признавањето на приходите и расходите на непрофитните организации се спроведува според сметководствено начело на модифицирано настанување на деловните промени, односно трансакции.

2) Сметководствено начело на модифицирано настанување на деловните промени, односно трансакции од ставот (1) на овој член, значи приходите да се признаат во пресметковниот период во којшто настанале според критериумот на мерливост и расположливост. Приходите се мерливи кога можат да се искажат вредносно. Приходите се расположливи кога се остварени во пресметковниот период или во рок од 30 дена по истекот на пресметковниот период, под услов приходите да се однесуваат на пресметковниот период и да служат за покритие на обврските од тој пресметковен период.

3) Сметководствено начело на модифицирано настанување на деловните промени, односно трансакции од ставот (1) на овој член, значи расходите да се признаваат во пресметковниот период во којшто настанале или во рок од 30 дена по истекот на пресметковниот период, под услов обврската за плаќање да настанала во тој пресметковен период.

4) Ставките на залихите на материјали се признаваат во расходи по набавна вредност. Набавната вредност ја сочинува куповната цена, зголемена за увозните царини, данокот на додадена вредност, издатоците за превоз и сите други издатоци кои директно може да се додадат на набавната вредност, односно на трошоците за набавка, намалени за дисконти и за работи.

Исто така треба да се има и предвид членот 18 од Правилникот за сметководството за непрофитните организации, кој гласи:

1) Признавањето на приходите и расходите на непрофитните организации се спроведува на начин утврден во согласност со членот 13 од Законот.

2) Приходите на непрофитните организации се сметаат како расположливи во смисла на членот 13 став 2 од Законот кога приходите се остварени (наплатени) во пресметковниот период на кој се однесуваат, односно до 31 декември во тековната деловна година или остварени (наплатени) во рок од 30 дена по истекот на пресметковниот период на кој се однесуваат, односно до 31 јануари во наредната година, под услов приходите да се однесуваат на пресметковниот период и да служат за покритие на обврските од тој пресметковен период.

3) Расходите на непрофитните организации во смисла на членот 13 став 3 од Законот се признаваат во пресметковниот период во којшто настанале, односно до 31 декември во тековната деловна година, доколку се платени во пресметковниот период на кој се однесуваат, односно до 31 декември во тековната деловна година или платени во рок од 30 дена по истекот на пресметковниот период, односно до 31 јануари во наредната година, под услов

обврската за плаќање да настанала во тој пресметковен период.

4) Расходите за трошење на краткорочните средства, и тоа: храна, медицински материјали и лекови, се признаваат во моментот и во висина на настанување на вистинското трошење.

Ова начело всушност значи следново:

1. Приходите се признаваат во пресметковниот период во којшто настанале според критериумот на:

а) мерливост (да може да се искажат вредносно); и

б) расположливост (да се остварени, односно наплатени најдоцна до 31 јануари следната година, а да се однесуваат на претходната година и да служат за покритие на обврските од таа година).

2. Расходите да бидат платени најдоцна до 31.01.следната година.

Член 9

Вредноста на залихите на недовршеното производство, полупроизводите и готовите производи се проценуваат најмногу по полната цена на чинење во согласност со прописите за сметководството и сметководствените стандарди.

Вредноста на залихите утврдена според ставот 1 на овој член не може да биде поголема од продажната вредност на денот на утврдување на основата за оданочување.

Коментар

„Почнувајќи од овој член, па сè до членот 23, законодавецот ги наведува корективните параметри или трошоците кои не се признаваат како одбитна ставка, потребни за пресметка на даночната основица за данок од доход.“

Член 10

Под расходи што се признаваат како одбитни ставки за да се утврди добивката за оданочување се подразбираат само расходите што се направени за вршење на дејноста.

Расходите се признаваат во висина утврдена со билансот на успехот, во согласност со прописите за сметководство, сметководствените стандарди и според одредбите на овој закон.

Член 11

Пресметката на трошоците на материјалите и набавната вредност на продадената трговска стока се врши со примена на методот на просечни цени.

Ако се користат други методи за водење на вредноста на залихите, трошоците на материјалите, односно набавната вредност на продадената стока, во даночниот биланс се искажуваат во коригирани износи кои би произлегле од примената на методот од ставот 1 на овој член.

Кога потрошокот на материјалите и набавната вредност на продадените трговски стоки се евидентираат по методот на плански, односно продажни цени, може да се смета како да е применет методот на просечни цени, доколку планската

вредност на потрошените материјали и продажната вредност на продадените трговски стоки се коригираат за сразмерниот дел на отстапувањето.

Просечните набавни цени на потрошените материјали се утврдуваат за делот на продадените производи.

Коментар

„Ова подразбира дека доколку давате материјални добра како помош, истите треба да се водат во вашето сметководство по методот на просечни цени. Во спротивно, ваша обврска е да направите исправка и со добиениот износ да ја коригирате разликата помеѓу приходите и расходите во вашиот даночен биланс.“

Член 12

Деловните расходи што настануваат од испораки на стоки, материјали и услуги меѓу поврзани правни лица и физички лица се утврдуваат според цените што би се оствариле на домашниот пазар или компаративниот странски пазар, кога не би се работело за однос со поврзани лица.

Лице поврзано со обврзникот се смета она правно лице или физичко лице во чии односи со обврзникот се јавува можност за контрола или значително влијание врз деловните одлуки.

Можност за контрола постои во случај на поседување на повеќе од половина или поединечно најголемиот дел од акциите или уделот.

Се смета дека постои значително влијание врз деловните одлуки ако се јавуваат големи заемни купопродајби, технолошка зависност или ако на друг начин е воспоставена контрола над управувањето, или ако едно лице поседува најмалку 20% од уделите на друштвото.

Член 13

Сите трансакции што ги имал даночниот обврзник со поврзани лица посебно се искажуваат во даночниот биланс, заедно со трансферните цени по кои се реализирани трансакциите.

Разликата меѓу пазарната цена и трансферната цена се вклучува во даночната основа.

Член 14

Пресметаните бруто-плати, бруто-износот на надоместоци на трошоците од работен однос над износите утврдени во членот 6 од Законот за персонален данок од доход и другите бруто-надоместоци утврдени со Законот за работни односи (регрес за годишен одмор и јубилејни награди) на вработените се признаваат во целина како одбитна ставка на товар на деловните расходи за периодот за кој се утврдува добивката, до висина на исплатениот износ.

Коментар

„Пресметаните плати се одбитна ставка само доколку истите се исплатени во законскиот рок, 31 јануари во наредната година. Доколку истите не се исплатени до тој рок, должни сте да извршите корекција во смисла на враќање на неисплатената сума во даночниот биланс.“

Примањата на вработените по основа на учеството во добивката на даночниот обврзник не се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс.

Личните надоместоци на членовите на управниот и на надзорниот одбор се признаваат како расходи во даночниот биланс во висина од 50% од исплатениот износ.

Коментар

„Овој став подразбира дека за половина од исплатениот надоместок и другите трошоци поврзани со работата на членовите на управниот одбор треба да извршите корекција во вашиот даночен биланс.“

Член 14-а

Исплатените надоместоци на трошоците поврзани со работата на вработените лица за: превоз до работа и од работа, за исхрана, за еднократен надомест во вид на испратнина и отпремнина која се дава при заминување во пензија се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс во износите утврдени со закон, со општ колективен договор на стопанството во Република Македонија, односно со прописите на органите на државната управа.

Исплатените надоместоци на трошоците за службени патувања (освен користењето приватни автомобили за службени патувања), теренскиот додаток или надоместокот за одвоен живот од семејството на вработените лица се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс во износ утврден со општиот колективен договор на стопанството во Република Македонија, односно прописите за органите на државната управа.

Надоместоците за користење сопствено возило за службени цели се признаваат како расход во даночниот биланс во висина од 50% од исплатениот износ.

Коментар

„Покрај првичното ограничување за користење сопствено возило во службени цели наметнато во Законот за персонален данок од доход, додатно ограничување претставува и овој став кој ви налага додатни 50 % отповарување на вашиот даночен биланс.“

Член 15

Амортизацијата на нематеријалните и на материјалните средства се признава како расход во даночниот биланс до износот утврден со примена на амортизационите стапки утврдени со Номенклатурата на средствата за амортизација.

Еднаш одбраниот метод на амортизација се применува до конечната амортизација на основицата на поединечното средство или на група средства.

Еднаш амортизираните средства или група средства не можат повторно да се вклучат во пресметка на амортизација при утврдување на основата за оданочување.

Преостанатата сегашна вредност на средствата кои не можат понатаму да се користат можат да се амортизираат во целина, независно од пропишаниот век на траење. Таквата амортизација за да влезе во целина како расход при утврдување на основата за оданочување потребна е согласност од органот за јавни приходи, по поднесено писмено барање најдоцна до 31 јануари наредната година, по годината за која се поднесува барањето.

Владата на Република Македонија ја пропишува Номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациски стапки, како и начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и на материјалните средства.

Член 16

Кога со примена на функционалниот метод на амортизација вкупната амортизација на обврзникот се зголемува за повеќе од 10% од амортизацијата пресметана со пропорционален метод, за пресметка на амортизацијата по функционален метод, потребна е согласност од органот за јавни приходи, по поднесено писмено барање најдоцна до 31 јануари наредната година, по годината за која се поднесува барањето.

Член 16-а

Амортизацијата која се пресметува на материјални и на нематеријални средства за кои е искористено даночно ослободување од членот 31 на овој закон не се признава на товар на расходите во даночниот биланс во периодот до целосната амортизација на средствата, во износ утврден пропорционално на искористеното даночно намалување.

Член 17

Трошоците по основа на камати на кредити кои се користени исклучиво за вршење на дејноста на обврзникот, се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс.

По исклучок од ставот 1 на овој член, трошоците за камати на кредити кои се користени за набавка на патнички автомобили, мебел, теписи, уметнички дела од ликовната и применетата уметност и други украсни предмети за опремување на административните простории, не се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс.

Ако постои кредитен однос меѓу поврзани лица, трошоците на каматите се признаваат до износот на каматите по кои можело да се земе соодветен кредит во пресметковниот период од комерцијалните банки.

Член 17-а

Трошоците за истражување и развој направени во рамките на сопствени истражувачко-развојни центри или преку самостојни научно-истражувачки инсти-

туции, се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс.

Член 17-б

Премиите платени за осигурување на деловниот имот и сите задолжителни видови неживотно осигурување утврдени со закон, се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс.

Коментар

„Овој член подразбира дека доколку организацијата врши дополнително осигурување на вработените и истото се исплаќа на сметка на организацијата, со платениот износ ќе треба да извршите корекција на вашиот даночен биланс.“

Член 17-г

Данокот на имот, таксите и другите платени јавни давачки кои не зависат од резултатот на работењето, освен даноците по задршка, се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс.

Член 18

Паричните казни и даночните казни, пеналите, казнените камати за ненавремена уплата на јавните давачки на обврзникот и трошоците за присилна наплата не се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс.

Коментар

„Овој член подразбира корекција наданочниот биланс за наведените ставки.“

Член 19

За членовите на управниот одбор или за акционерите кои не се вработени, трошоците за користење патнички возила, за храна и пијалаци, за подароци, за набавка на движен и недвижен имот, не се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс.

Член 20

Трошоците за економска пропаганда во функција на унапредување на дејноста на даночниот обврзник се признаваат како расход во даночниот биланс, во висина на реално направените, врз основа на приложена документација.

Издатоците за донации се признаваат како расход во даночниот биланс во висина од 5% од вкупниот приход, а издатоците за спонзорства во висина од 3% од вкупниот приход, согласно со начинот, условите и постапката утврдени со Законот за донации и спонзорства во јавните дејности.

Коментар

„Ставот 2 (два) од овој член таксативно наведува дека секој износ на дадени донации на други субјекти, согласно Законот за донации и спонзорства, над 5% ќе мора да го вратите во даночниот биланс.“

Член 20-а

Побарувањата и финансиските вложувања што не можат да се наплатат и кои се отпишуваат по пат на исправка на вредноста, не се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс, освен ненаплатените побарувања кои се отпишуваат по основ на правосилна судска одлука, како и пријавените ненаплатени побарувања од субјектите во стечај и ликвидација.

Коментар

„Овој став укажува дека отпис на побарувања признаени како трошок во даночниот биланс единствено е можен ако за нив е поведена судска постапка. Во секој друг случај, со отпишаните износи ќе треба да извршите корекција на даночниот биланс.“

Член 21

Во даночниот биланс како расходи не се признаваат вкalkулираните долгорочни резервирања на материјалните и нематеријалните трошоци освен оние резервирања чија обврска е пропишана со законот за шумите.

Член 22

Исплатите по основа на стипендии не се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс.

Несубвенционираниот расходи за обука на вработените која е специфична за работното место и за часови за учење странски јазик се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс.

Коментар

„Овој став подразбира дека како признаен трошок во даночниот биланс не можете да прикажете вакви расходи, доколку за истите користите надворешни или внатрешни субвенции (помош).“

Член 23-а

Загубите од деловни, финансиски и неделовни трансакции, освен загубите од членот 27 на овој закон, можат да се пренесуваат на товар на добивката во идните пресметковни периоди, но најмногу до три години, сметано од годината во која се искажани.

Износот на искажаната загуба од ставот 1 на овој член, која се пренесува на товар на добивката во идните пресметковни периоди, претставува загубата искажана во билансот на успех, намалена за непризнаените расходи во даночниот биланс.

Правото од ставот 1 на овој член не може да се користи во случај на промена на статусот на даночниот обврзник врз основа на спојување, припојување, поделба, сопственичка трансформација и слично.

Обврзникот кој искажува загуба, правото од ставот 1 на овој член го

остварува со одобрение од органот за јавни приходи, по негово писмено барање, кое се поднесува најдоцна до 31 март наредната година, по годината во која е искажана загубата.

Коментар

Даночната основа на данокот на добивка претставува добивката утврдена во даночниот биланс, како разлика меѓу остварените вкупни приходи и вкупните расходи на обврзникот и за таа цел се дефинирани правила и критериуми за нејзиното утврдување:

1. вредноста на залихите на недовршеното производство, полупроизводите и готовите производи се проценува најмногу по полната цена на чинење;

2. пресметаните бруто-плати на вработените се признаваат како одбитна ставка на товар на деловните расходи, до висина на исплатениот износ;

3. примањата на вработените по основа на учеството во добивката не се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс;

4. личните примања на членовите на управниот и на надзорниот одбор се признаваат како расходи во даночниот биланс во висина од 50% од исплатениот износ;

5. амортизацијата на нематеријалните и на материјалните средства се признава како расход во даночниот биланс до износот утврден со примена на амортизацииските стапки пропишани со Номенклатурата на средствата за амортизација и амортизацииските стапки;

6. ревалоризацијата на нематеријалните и на материјалните средства, вклучувајќи ја и нивната амортизација, се признава како расход во даночниот биланс;

7. на товар на расходите во даночниот биланс се признаваат трошоците по основ на камати на кредити кои се користени исклучиво за вршење на дејноста на обврзникот;

8. трошоците за истражување и развој направени во рамките на сопствени истражувачко-развојни центри или преку самостојни научно-истражувачки институции;

9. премиите платени за осигурување на деловниот имот на обврзникот;

10. трошоците за исплатените надоместоци за превоз до работа и од работа, за исхрана, за еднократен надоместок во вид на испратнина, за теренски додаток, надоместок за одвоен живот, надоместок за смрт на работник или член на неговото семејство, јубилејни награди и регрес за годишен одмор на вработените лица се признаваат како расходи до пропишаниот износ;

11. придонесите за социјално осигурување што ги плаќа работодавачот;

12. трошоците за економска пропаганда кои се во функција на унапредување на дејноста на даночниот обврзник врз основа на веродостојна документација;

13. издатоците за донации и спонзорства за научни, хуманитарни, културни, образовни, здравствени, религиозни и спортски цели, освен издатоците за

професионален спорт, се признаваат како расход во даночниот биланс во висина до 3% до 5% од вкупниот приход, под услов да се исплатени во корист на јавни установи кои се финансираат од буџетот или, пак, во корист на Црвениот крст на Република Македонија;

14. надоместоците исплатени по основ на дневници за службени патувања во земјата и во странство и одвоен живот од семејството, на лицата во работен однос се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс, во висина утврдена со колективниот договор на ниво на гранка;

15. трошоците за користење сопствен автомобил за службени цели од лицата во работен однос се признаваат на товар на расходите во даночниот биланс во висина од 50% од утврдениот износ според колективниот договор на ниво на гранка итн.

4. ДАНОЧЕН ТРЕТМАН НА ПРИХОДИТЕ ОД КАПИТАЛ И НА КАПИТАЛНИТЕ ДОБИВКИ И ЗАГУБИ И НА ДРУГИ ПРИХОДИ

.....

Член 25

Капиталните добивки остварени од продажба на хартии од вредност, опрема и недвижен имот се вклучуваат во даночната основа на обврзникот.

Капитална добивка од ставот 1 на овој член претставува разликата меѓу продажната вредност на хартиите од вредност, опремата и недвижниот имот и нивната куповна (набавна) вредност.

Ако разликата од ставот 2 на овој член е негативна, се остварува капитална загуба која се признава на товар на расходите во даночниот биланс.

Член 26

Капитални добивки остварени од продажба на хартии од вредност, опрема и недвижен имот, се вклучуваат во даночната основа во висина од 70%.

Член 27

Капитална загуба остварена со продажба на хартии од вредност се пребива со капиталните добивки остварени во истата година.

Ако и по извршеното пребивање од ставот 1 на овој член се појави капитална загуба, вишокот се пренесува на идните капитални добивки во наредните три години.

Член 27-а

Приходите што се остварени по основ на средства кои се строго наменски за одвивање на дејноста кај правното лице - даночен обврзник (буџети, фондови), не влегуваат во даночната основа за пресметување на данокот на добивка.

Како средства што се строго наменски за одвивање на дејноста се сметаат и средствата од посебните сметки, средствата добиени по основ на донации со наменски карактер, членарината и други средства кои не се наменети за вршење

на дејноста и чија единствена функција е само прибирање и распоредување за одредена намена.

За користење на средствата по овој основ, потребно е даночниот обврзник да донесе одлука за користење на строго наменски средства, финансиски план и програма за начинот, постапката и роковите на трошење на строго наменските средства.

Коментар

„Строго наменскиот карактер на примените средства е признаен корективен параметар во даночниот биланс. Поведувајќи се од дефиницијата и налогот на законодавецот, постои можност преку носењето посебна одлука од органите на управување во организацијата, дури и средствата остварени од стопанска дејност, да добијат карактер на строго наменски средства, но не заборавајќи дека покрај одлуката, друг предуслов за ова е постоење соодветно книговодство.“

5. ДАНОЧНА СТАПКА

Член 28

Стапката на данок на добивка изнесува 10%.

5-а ЗАДРЖУВАЊЕ ДАНОК НА ПРИХОД ПЛАТЕН НА СТРАНСКИ ПРАВНИ ЛИЦА

Коментар

„Во членовите од 29-а до 29-д се обработува проблематиката на задржаниот данок од доход кој е воведен со последната измена на законот и има влијание при работа со странски правни лица.“

Член 29-а

Освен ако поинаку не е регулирано со меѓународните договори за одбегнување двојно оданочување, лицата од ставот 3 на овој член кои вршат исплата на приходи на странско правно лице наведени во членот 29-б на овој закон, должни се при исплатата на приходот да го задржат и уплатат данокот на соодветната уплатна сметка, истовремено со исплатата на приходот.

Коментар

„Овој став подразбира дека доколку Република Македонија има ратификувано билатерален договор за спречување на двојно оданочување со земјата од каде што доаѓа странскиот коминтент, тогаш се применуваат одредбите од тој договор, а не одредбите од овој закон, но само во случај доколку странскиот коминтент ви обезбеди соодветна документација од резидентниот орган за даночни работи.“

Во моментот Република Македонија има ратификувано 20-тина такви договори.“

Со задржаниот данок за кој било приход на странското правно лице е конечно намирена даночната обврска на лицето за тој период.

Следниве лица го задржуваат данокот на приход платен на странско лице:

- а) домашно правно лице;
- б) домашно физичко лице - регистрирано за вршење дејност; и
- в) странско правно лице или физичко лице-нерезидент со постојана деловна единица во Република Македонија.

Член 29-б

Задржувањето на данокот се применува на следниве приходи, без оглед дали се исплатени во Република Македонија или во странство:

- 1) приход од дивиденди;
- 2) приход од камата од резидент;
- 3) приход од камата од нерезидент кој има постојана деловна единица во Република Македонија, ако каматата е на трошок на постојаната деловна единица;
- 4) приход од авторски хонорар исплатен од резидент;
- 5) приход од авторски хонорар исплатен од нерезидент со постојана деловна единица во Република Македонија, ако авторскиот хонорар е на трошок на постојаната деловна единица;
- 6) приход од забавни или од спортски активности кои се вршат во Република Македонија;
- 7) приход од вршењето менаџмент, консалтинг, финансиски и технички, административни услуги, услуги на истражување и развој и други услуги, ако приходот е исплатен од резидент или ако приходот е на трошок на постојаната деловна единица во Република Македонија;
- 8) приход остварен од наем на подвижни и недвижни добра во Република Македонија;
- 9) приход во форма на награди кои се доделени на натпревари во Република Македонија, доколку приходот од секој натпревар ја надминува денарската противвредност од 500 евра;
- 10) приход од осигурителни премии за осигурување или реосигурување од ризици во Република Македонија;
- 11) приход од телекомуникациски услуги меѓу Република Македонија и странска држава.

Коментар

„Доколку во работењето со странски коминтенти исплаќате кој било од погоренаведените приходи, односно странски коминтент ви врши која било од наведените услуги, тогаш имате обврска да го пресметате, задржите и уплатите задржаниот данок од доход.“

По исклучок од ставот 1 на овој член, данокот не се задржува на следниве

приходи:

1) на трансфер на дел од добивката на постојана деловна единица на странско правно лице во Република Македонија, на која претходно е платен данок на добивка.

2) на приход од камата од должнички инструменти издадени и/или гарантирани од страна на Владата на Република Македонија, Народната банка на Република Македонија и банки или други финансиски институции кои дејствуваат како претставник на Владата на Република Македонија;

3) на приход од камата од депозити во банка лоцирана во Република Македонија; и

4) на приход остварен од посредување или консалтинг со државни хартии од вредност на меѓународен финансиски пазар.

Член 29-в

Данокот што ќе се задржи во согласност со одредбите од членот 29-б на овој закон, се пресметува на бруто-приходите по стапка од 10%.

Коментар

„Посебно внимание обврнуваме на фактот дека задржаниот данок од доход се пресметува од бруто-основица!!!.

Тоа подразбира дека ако имате обврска да му исплатите 1.000,00 евра на одреден странски коминтент, на име задржан данок од добивка ќе пресметате, задржете и уплатите во буџетот на Република Македонија 100,00 евра, а на странскиот коминтент ќе му исплатите 900,00 евра.”

За целите од ставот 1 на овој член, бруто-приходот е приходот кој би бил исплатен на странското правно лице доколку не се изврши задржување данок од приходот кој би се исплатил.

Член 29-г

Доколку примателот на приход врз кој се применува задржување данок е резидент на странска држава која има договор со Република Македонија за одбегнување на двојното оданочување во однос на даноците на доход и капитал, тогаш за целите од членот 29-в на овој закон даночната стапка која е утврдена за тој приход не смее да ја надмине даночната стапка која се применува за приходот одредена во договорот.

Даночно ослободување или пониска стапка одредена во договорот со странска држава се применува на приход врз кој се применува задржување данок само ако примателот на приход му обезбеди на субјектот што го уплаќа приходот потврда за резидент издадена од даночниот орган на странската држава.

Член 29-д

Лицето кое има обврска да го задржи данокот во согласност со одредбите

од оваа глава еднаш годишно поднесува извештај за уплатениот данок по одбивка до органот за јавни приходи до 15 февруари наредната година, по годината во која постоела обврска за задржување на данокот.

Извештајот за уплатениот данок по одбивка за една година ги вклучува следниве информации за секое странско правно лице во чие име е извршено задржување на данокот за односната година:

- 1) име на исплатувачот, фирма, седиште;
- 2) име на лицето обврзник и држава во која лицето е резидент;
- 3) вид и износ на приходот врз кој се применува задржување данок;
- 4) износ на данокот кој треба да се задржи и датумот на пристигнување на обврската; и
- 5) износ на данокот кој е задржан и датум на уплатата.

Органот за јавни приходи за задржаниот данок на странското правно лице го известува органот за јавни приходи во странство по негово писмено барање.

6. ДАНОЧНИ ОЛЕСНУВАЊА И ОСЛОБОДУВАЊА

Член 31

На обврзникот му се намалува даночната основа за износот на извршените вложувања од добивката (реинвестирана добивка), во нови инвестиции во Република Македонија, и тоа за вложувања во материјални средства (недвижности, постројки и опрема) и во нематеријални средства (компјутерски софтвер и патенти) за проширување на својата дејност, освен вложувања во патнички автомобили, мебел, теписи, аудиовизуелни средства, бела техника, уметнички дела од ликовната и применетата уметност и други вложувања кои служат за административни цели.

Под реинвестирана добивка од ставот 1 на овој член се подразбира добивката остварена со годишната сметка која по пат на распределба е издвоена во капиталот на даночниот обврзник и која е вложена во наредната година за намените од ставот 1 на овој член.

За остварување на правото на даночно ослободување од ставот 1 на овој член, услов е обврзникот да не ги отуѓи или на друг начин да не ги пренесе средствата за период од три години, почнувајќи од годината во која е извршено инвестирањето.

Ако обврзникот на крајот на секој даночен период документирано не докаже дека износот на намалувањето на даночната основа го вложил за намените од ставот 1 на овој член и истите не ги отуѓил или на друг начин не ги отстапил, даночниот обврзник го губи правото на ослободување по оваа основа. Данокот кој би го платил да не го користел ова ослободување се наплатува во износ зголемен со камата пропишана за даноците што не се платени во пропишаниот рок.

.....

Член 36-в

Од плаќање на данокот на добивка се ослободува Народната банка на Република Македонија.

Коментар

„Во членот 18 од Законот за сметководството за непрофитните организации е направен обид на малите здруженија и во другите непрофитни организации, кои остваруваат приход до 2.500 евра годишно, да се ослободат од обврската за составување и доставување на финансиските извештаи.“

7. ИЗБЕГНУВАЊЕ ДВОЈНО ОДАНОЧУВАЊЕ НА ДОБИВКАТА

Член 37

На обврзникот-резидент на државата кој на добивката што е остварена со работа во странство платил данок во друга држава му се намалува пресметаниот данок во земјата за износот на данокот на добивка платен во странство, а најмногу до износот на данокот што би се добил со примена на даночната стапка од членот 28 на овој закон.

Член 38

Матичното правно лице-резидент на државата има право на намалување на пресметаниот данок во земјата за износот на данокот што го платила нејзината подружница во друга држава, на добивката што е вклучена во приходите на матичното правно лице.

Право на намалување на данокот од ставот 1 на овој член има матичното правно лице кое непрекинато во периодот од најмалку една година, пред поднесувањето на билансот, држело 25% или повеќе акции, односно учество во не-резидентната подружница, што се докажува со соодветна документација и со нејзиниот биланс на успехот и со даночниот биланс.

Член 38-а

На обврзникот, кој извршил резервирања во претходниот пресметковен период, и на кој платил данок на добивка, му се одобрува даночен кредит во висина на платениот данок на добивка.

9. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 45

На обврзникот на данокот на добивка ќе му се изрече глоба за сторен пре-кршок до десеткратен износ од помалку уплатениот данок на добивка кој за утврдената даночна основа и даночните олеснувања наведе неточни податоци поради кои дошло до утврдување на помала даночна основа.

За прекршок од ставот 1 на овој член на одговорното лице на обврзникот на данокот на добивка ќе му се изрече глоба од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност.

Член 45- а

На обврзникот на данокот правно лице–исплатувач на приходи ќе му се

изрече глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност, ако при исплатата на приходот не го задржи и не го уплати данокот на соодветната уплатна сметка (член 29-а став1).

За прекршок од ставот 1 на овој член на одговорното лице на обврзникот на данокот на добивка ќе му се изрече глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност.

Член 46

На обврзникот на данокот–правно лице ќе му се изрече глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност, ако во пропишаниот рок не му поднесе на органот за јавни приходи пресметка на пропишаниот образец (членови 39-а и 40).

За прекршок од ставот 1 на овој член на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност.

Член 47

На обврзникот на данокот–правно лице ќе му се изрече глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност, ако во пропишаниот рок не ја плаќа месечната аконтација на данокот на добивка (член 40).

За прекршок од ставот 1 на овој член на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност.

Член 47-а

На обврзникот на данокот–правно лице ќе му се изрече глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност, ако во пропишаниот рок не ја плати разликата меѓу платената аконтација на данокот на добивка (член 41 став1).

За прекршок од ставот 1 на овој член на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност.

Член 47-б

Бришан - („Сл. весник на РМ“ бр.44/02).

Член 48

За прекршок од членот 45 став 1 на овој закон, покрај глобата, на сторителот на прекршокот ќе му се изрече прекршочна санкција привремена забрана за вршење дејност во траење од шест месеци до две години, а на одговорното лице кај правното лице, забрана на вршење професија, дејност или должност во траење од една до три години.

Член 48-а

Се брише – „Сл. весник на РМ“ бр.139 од 30.12.2006 година.

10. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 49

Министерот за финансии ќе донесе поблиски прописи за начинот на пресметувањето и уплатувањето на данокот на добивка, како и за спречување на двојното ослободување или двојното оданочување и ќе пропише образец - даночен биланс за пресметување и уплатување на данокот на добивка во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

.....

Член 37

По исклучок на одредбата на членот 16 на овој закон со кој се менува членот 28 од Законот за данокот на добивка за 2007 година, тој изнесува 12%.

По исклучок на одредбата на членот 17 на овој закон со кој се менува членот 29-в од Законот за данокот на добивка, стапката на данокот на добивка, за приходите од членот 29-б точки 1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, и 11 на овој закон, односно данокот по задршка за 2007 година, тој изнесува 12%.

Член 38

Одредбата на членот 19 на овој закон со кој се менува членот 31 од основниот текст на Законот за намалување на даночната основа за износот на извршените вложувања од добивката (реинвестирана добивка), ќе се однесува и за добивката остварена во 2006 година.

Вкупното намалување од ставот 1 на овој член не може да изнесува повеќе од 50% од висината на даночната основа за 2007 година.

Добивката остварена со годишна сметка за 2006 година која по пат на распределба е издвоена во капиталот на даночниот обврзник и која се вложува во 2007 година се намалува за износот на искористеното даночно ослободување за инвестициите во основни средства искажани во даночниот биланс за 2006 година.

Член 39

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Сл. весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јануари 2007 година.

ЗАКОН ЗА СПОНЗОРСТВА И ДОНАЦИИ

Кратко резиме на законот

Законот е објавен во „Службен весник на Р. Македонија“ бр.47/2006.

Што регулира законот?

Со овој закон се регулираат односите во сферата на донациите и спонзорирањето.

Предмет на донација е доброволна и безусловна помош во пари, добра и услуги која не создава директна корист за давателот, ниту обврска за враќање од примателот на донацијата и која може да биде дадена за цели од јавен интерес или за поддршка на активностите на примателот. Под донација се подразбираат и жирални давања, теледавање и организирани настани за прибирање средства.

Предмет на спонзорство е доброволна финансиска исплата, давање добра или услуги за конкретен проект и/или активност, кои му овозможуваат директна корист на давателот, како што се промоција на име, фирма и заштитен знак на давателот на спонзорството.

Корисници на донации и спонзорства

Примател на донација може да биде домашно правно лице. Како примател на донација може да биде и странско правно лице кое има непрофитен карактер за остварување јавен интерес во друга држава во случаите на елементарни непогоди, природни и хуманитарни катастрофи.

Примател на спонзорство може да биде домашно правно лице кое врз основа на спонзорството ги извршува обврските што произлегуваат од договорот за спонзорство.

ЗАКОН ЗА ДОНАЦИИ И ЗА СПОНЗОРСТВА ВО ЈАВНИТЕ ДЕЈНОСТИ

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат давањето и примањето на донациите и спонзорствата со кои давателот и примателот може да бараат даночни поттикнувања, целта на давањето и примањето, давателите и примателите, предметот, користењето, даночните поттикнувања и евидентирањето и контролата на донациите и спонзорствата во јавните дејности.

Член 2

Со донацијата и спонзорството во јавните дејности со кои се остварува јавниот интерес се придонесува за подобрување на личниот и заедничкиот живот на граѓаните, здруженијата на граѓани и фондациите, физичките и правните лица во Република Македонија, како и за нивната економска благосостојба и социјална правда.

Поимник

Член 3

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. Донација е доброволна и безусловна помош во пари, добра и услуги која не создава директна корист за давателот, ниту обврска за враќање од примателот на донацијата и која може да биде дадена за цели од јавен интерес или за поддршка на активностите на примателот.

Под донација, во смисла на овој закон, се подразбираат и жирални давања, теледавање и организирани настани за прибирање средства;

2. Спонзорство е доброволна финансиска исплата, давање добра или услуги за конкретен проект и/или активност, кои му овозможуваат директна корист на давателот, како што се промоција на име, фирма и заштитен знак на давателот на спонзорството;

3. Јавна дејност е дејност во областа на заштита на правата на човекот и граѓанинот, образованието, науката, развојот на информатичкото општество и преносот на електронски податоци, културата, спортот, здравството, социјалната заштита, заштитата на децата со инвалидитет, крводарителството, детската заштита, заштитата на животната средина и други дејности утврдени со закон како јавна дејност;

4. Јавен интерес е поддржување или промовирање дејности во областа на заштитата на човековите права, на промоција на културата, етиката, об-

разованието, науката, развој на информатичкото општество и преносот на електронските податоци, спортот, заштитата на развојот на граѓанското општество, промовирањето на крводарителството, промоцијата на меѓународната соработка и други дејности утврдени со закон;

5. Домашно физичко лице е граѓанин на Република Македонија, даночен обврзник;

6. Странско физичко лице е лице, странски државјанин, бегалец или апатрид кој престојува во Република Македонија или кој живее во друга држава;

7. Како домашно правно лице се смета јавна установа, единица на локална самоуправа, здружение на граѓани и фондации од јавен интерес, трговски друштва, орган на државната управа и друг субјект кој со регистрација пред надлежен орган стекнал својство на правно лице;

8. Странско правно лице е секое правно лице кое има фирма запишана во трговски регистар во странство или ако е запишано во трговскиот регистар во неговата земја и странски меѓународни невладини организации, фондации, сојузи и нивни подружници кои се непрофитни;

9. Промоција е афирмативно истакнување на името, фирмата и заштитниот знак на давателот на донацијата и спонзорството при давањето на донацијата и спонзорството за вршење јавна дејност.

Член 4

(1) Давателот и примателот на донацијата и спонзорството склучуваат договор во писмена форма, согласно Законот за облигациони односи.

(2) Предмет на договорот од ставот 1 на овој член мора да биде остварување јавен интерес определен со членот 3, точка 4 на овој закон.

(3) За донации од членот 3 точка 1 став 2 на овој закон, на барање на давателот, примателот му издава писмена потврда.

(4) Формата и начинот на издавање на писмената потврда од ставот 3 на овој член ги уредува министерот со правилник со кој се уредува оваа материја.

Член 5

Други закони можат да уредуваат прашања за донирањето и спонзорирањето, но се применуваат одредбите на овој закон за сите прашања што не се уредени во тие закони.

Коментар

„Оваа одредба значи дека леј специјалис за проблематиката поврзана со донациите и спонзорствата ќе биде овој закон, но само за прашања кои не се регулирани со другите закони.

Значи, за прашања што се регулирани со други закони, како што е, на пример, Законот за данокот од добивка, ќе важи тој закон.“

ЕЛЕМЕНТИ НА ДОНАЦИЈАТА И СПОНЗОРСТВОТО

1. Давател на донација и спонзорство

Член 6

(1) Давател на донација и спонзорство може да биде домашно и странско физичко и правно лице.

(2) Давател на донација и спонзорство не може да биде физичко и правно лице чие дејствување не е во согласност со Уставот, законите на Република Македонија и со меѓународните договори кои ги склучила Република Македонија или им пристапила на нив.

2. Примател на донација

Член 7

(1) Примател на донација може да биде домашно правно лице.

Коментар

„Таксативно се изземени физичките лица како приматели на донација. Тоа значи дека за сите донации кај кои не е предвидено соодветно даночно ослободување, истото ќе мора да се пресмета и надомести.“

(2) Како примател на донација може да биде и странско правно лице кое има непрофитен карактер за остварување јавен интерес во друга држава во случаите на елементарни непогоди, природни и хуманитарни катастрофи.

(3) Примателот на донацијата станува сопственик на донацијата и ја користи исклучиво за намената определена во договорот за донација од членот 4 ставови 1 и 2 на овој закон.

Коментар

„Во принцип, а и во пракса, организациите кои користат странски, но и домашни донации, не се сопственици на средствата што ги примиле, сè до моментот на усвојување на завршниот извештај од страна на донаторот. Сè до тој момент, донаторот е во можност да бара поврат на средствата дадени како донација во согласност со договорот.“

(4) Објавувањето на името на давателот на донацијата во периодичните и во годишните извештаи, како и во извештаите за користењето на донацијата и во јавната промоција на донаторот, не го менува даночниот третман на донацијата.

3. Примател на спонзорство

Член 8

(1) Примател на спонзорство може да биде домашно правно лице кое врз основа на спонзорството ги извршува обврските што произлегуваат од договорот за спонзорство.

Коментар

„И овде таксативно се изземени физичките лица, како примател на донација, што значи дека физичките лица не можат да се јават како корисници на одредедено спонзорство без пресметка и плаќање персонален данок од доход.“

(2) Правата и обврските од договорот за спонзорство мораат да бидат во согласност со Уставот, законите на Република Македонија и со меѓународните договори кои ги склучила Република Македонија или им пристапила на нив.

Член 9

Објавувањето на името, фирмата и заштитниот знак на давателот на донацијата и на спонзорството во јавните, во печатените и во електронските медиуми не се смета за реклама.

3. Предмет на донација и спонзорство

Член 10

(1) Предмет на донацијата и спонзорството се:

- финансиски средства;

- секаков вид добра и услуги, вклучувајќи и материјални добра, сопствено произведени или набавени; и

- завештанија и други преносни права.

(2) Предметот на донацијата и спонзорството мора да е во согласност со дејноста на примателот на донацијата и спонзорството.

(3) Предмет на донацијата и спонзорството не можат да бидат добра и услуги чиј промет е забранет со закон.

Коментар

„Со оваа одредба се определува ставот за предмет на донациите и спонзорствата во смисла на сите можности кои не се забранети со закон.“

4. Цели на донацијата и спонзорството

Член 11

(1) Цел на донацијата и спонзорството е остварување, унапредување, промоција и поддршка на дејностите од јавен интерес.

(2) Донација се дава на примателот на донацијата со цел да се задоволат неговите декларирани, јавно утврдени потреби и цели и/или да се решат одредени состојби и проблеми.

(3) Спонзорство се дава на примателот на спонзорството за спроведување на јавниот интерес од определена јавна дејност дефинирана во договорот за спонзорство.

Коментар

Со одредбите на оваа глава од Законот прецизно се дефинираат поимите донација и спонзорство и елементите кои одредуваат што е донација, а што спонзорство, при што нагласокот паѓа на јавниот интерес.

Секоја донација и секое спонзорство треба да ги содржат следните елементи:

- давател на донација и спонзорство (донатор или спонзор);
- примател на донација (правно лице);
- предмет на донација или спонзорство;
- цел на донацијата или спонзорството (јавен интерес за нив).

ДАНОЧНИ ПОТТИКНУВАЊА НА ДОНАЦИЈАТА И СПОНЗОРСТВОТО

1. Корисници на даночни поттикнувања

Член 12

Давателот и примателот на донацијата и на спонзорството имаат право на даночни поттикнувања предвидени со овој закон.

Коментар

Корисник на даночни олеснувања може да биде давателот на донација и на спонзорство под услов тие да се однесуваат на јавните дејности и јавниот интерес.

Јавна дејност е дејност во областа на заштита на правата на човекот и граѓанинот, образованието, науката, развојот на информатичкото општество и преносот на електронски податоци, културата, спортот, здравството, социјалната заштита, заштитата на децата со инвалидитет, крводарителството, детската заштита, заштитата на животната средина и други дејности утврдени со закон како јавна дејност.

Јавен интерес е поддржување или промовирање дејности во областа на заштитата на човековите права, на промоција на културата, етиката, образованието, науката, развој на информатичкото општество и преносот на електронските податоци, спортот, заштитата на развојот на граѓанското општество, промовирање на крводарителството, промоција на меѓународната соработка и други дејности утврдени со закон.

Јавниот интерес и јавната дејност ги потврдува Министерството за правда (види член 21).

Примателот даночните поттикнувања може да ги оствари преку поврат на данок на додадена вредност или преку неплаќање данок на добивка, користејќи го институтот наменски средства.

2. Даночни поттикнувања кај персоналниот данок на доход

Член 13

(1) Физичко лице кое му донира финансиски средства на правно лице, според одредбите на овој закон, има право на намалување на персоналниот данок

на доход утврден врз основа на неговата годишна даночна пријава (образец ПДД – ГДП) во висина од 20% од годишниот даночен долг на давателот на донацијата, но не повеќе од 24.000 денари.

(2) Персоналниот данок на доход не се плаќа на примањата по основ на примени донации во согласност со одредбите на овој закон.

Коментар

Кај персоналниот данок се разликуваат два вида даночни олеснувања, т.е. поттикнувања, и тоа:

- даночни поттикнувања кај давателот; и
- даночни поттикнувања кај примателот.

Имајќи предвид дека обврзник на персоналниот данок е физичко лице, значи дека само ако физичко лице се јави како давател, тоа може да користи олеснување, и тоа до максимален износ од 24.000,00 денари.

На пример:

- лицето НН дава донација или спонзорство во износ од 100.000,00 денари на здружение чија дејност е унапредување на спорто;
- со решение, УЈП му утврдува персонален данок од 50.000,00 денари;
- данокот што треба да го плати НН изнесува 40.000,00 денари (50.000 – 10.000).

3. Даночни поттикнувања кај данокот на добивката

Член 14

(1) На даночниот обврзник на данокот на добивка износот на дадената донација во тековната година, според одредбите на овој закон, му се признава како расход во даночниот биланс во вкупна висина до 5% од вкупниот приход.

(2) На даночниот обврзник на данокот на добивка износот на даденото спонзорство во тековната година, според одредбите на овој закон, му се признава како расход во даночниот биланс во вкупна висина до 3% од вкупниот приход.

Коментар

Кај данокот на добивка даночните олеснувања се исти и за давателот и за примателот, односно тие изнесуваат 5% од вкупниот приход за донации, односно 3% од вкупниот приход за спонзорства.

Ова олеснување е исто само во случај доколку здружението примените донации и спонзорства им ги дава како донација и спонзорство на други здруженија. Доколку примените донации и спонзорства ги употреби за дејноста определена со статутот, односно не ги даде како донација и спонзорство, за здружението важат одредбите за наменски средства од Законот за данок на добивка.

4. Даночни поттикнувања кај данокот на додадена вредност

Член 15

(1) Прометот извршен за реализација на донацијата според овој закон се смета како промет согласно членот 3 став 3 точки 1 и 2 и членот 6 став 3 точки 1 и 2 од Законот за данок на додадена вредност. Обезбедувањето средства од буџетот на Република Македонија се извршува на ист начин како кај прометот извршен за реализирање на странските донации за финансирање проекти за кои Владата на Република Македонија има склучено договори.

(2) На надоместокот за влезници за културен, за спортски или за друг јавен настап не се пресметува данок на додадена вредност, без исклучување на правото на одбивка на претходниот данок, доколку целокупниот приход е наменет и се употребува за финансирање активност од јавен интерес во дејностите од членот 3 точка 4 на овој закон.

(3) На надоместокот за комуникациска услуга, согласно Законот за електронски комуникации, во случај кога корисникот со нејзиното користење донира парични средства за финансирање активност од јавен интерес во дејностите од овој закон, не се пресметува данок на додадена вредност, без исклучување на правото на одбивка на претходниот данок.

(4) За спроведувањето на овој член министерот за финансии донесува правилник во рок од 60 дена од денот на донесувањето на овој закон.

Коментар

За користење ослободувања од ДДВ е донесен посебен правилник („Сл. весник на РМ“ бр. 90/2007).

Постапка за ослободување од царина и други давачки, акциза и ДДВ при увоз на добра и стоки, како и постапка за обезбедување средства од буџетот на Република Македонија за плаќање акциза и ДДВ за прометот во земјата при реализирање проекти финансирани од странски донатор, наведена во делот на законот за ДДВ, важи и овде.

5. Даночни поттикнувања кај даноците на имот

Член 16

(1) Донацијата во предмети и материјални добра е ослободена од данок на наследство и подарок кога давателот му го пренесува правото на плодоуживање и користење на примателот.

(2) Донацијата во предмети и материјални добра е ослободена од данок на имот во наредните пет години, по годината во која е дадена донацијата.

Член 17

(1) На странско правно и физичко лице, по негово барање, Управата за јавни приходи (во натамошниот текст: УЈП) му издава документ со кој се

потврдува дека донирал или спонзорирал во дејност од јавен интерес во Република Македонија.

(2) Документот од ставот 1 на овој член се издава со цел давателот на донацијата и спонзорството да добие даночно поттикнување за данокот на добивка во неговата земја.

6. Изземање од даночни поттикнувања

Член 18

Даночните поттикнувања не можат да се остварат кога донацијата и спонзорството се употребуваат за:

- 1) активности на примателот насочени кон поддршка на политички партии и партиски кампањи; и
- 2) давање претпријатија од други претпријатија.

ЕВИДЕНТИРАЊЕ, ОТЧЕТНОСТ И КОНТРОЛА

Член 19

(1) Давателот и примателот на донацијата и спонзорството се должни да изготват извештај за дадената и за добиената донација и спонзорството, кој треба да ги содржи следните податоци:

- 1) име и назив на давателот и на примателот;
- 2) име и назив на крајниот корисник;
- 3) опис на предметот на донацијата и на спонзорството кој овозможува нивно идентификување со назначување на количината, вредноста и другите негови особености;
- 4) крајна употреба на предметот на донацијата и спонзорството; и
- 5) други податоци.

(2) Договорот за донацијата и спонзорството од членот 4 на овој закон и извештајот од ставот 1 на овој член задолжително се доставуваат до УЈП, доколку со овој закон за нив се предвидени даночни поттикнувања, најдоцна 30 дена од денот на исполнувањето на договорот.

(3) Договорот за донацијата и спонзорството, како и секоја друга документација која е поврзана со донацијата и спонзорството, мора да се чуваат најмалку пет години од завршувањето на календарската година во која е исполнета обврската од договорот.

2. Контрола на користењето на донацијата и спонзорството

Член 20

(1) УЈП и други надлежни органи го контролираат давањето, примањето и користењето на донацијата и спонзорството во случаи на примена на даночни поттикнувања во согласност со овој закон.

(2) УЈП и други надлежни органи, доколку при контролата утврдат неправилности и злоупотреби при користењето на донацијата и спонзорството, поднесуваат прекршочна или кривична пријава.

3. Заштита на јавниот интерес

Член 21

(1) На барање на давателот на донацијата и спонзорството, Министерството за правда, во согласност со соодветното министерство, во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето издава решение со кое го потврдува јавниот интерес за предвидената донација и спонзорството.

(2) Министерството за правда во рокот предвиден во ставот 1 од овој член, бара мислење за секое поединечно барање врз основа на надлежностите од соодветните органи, како основа за решавање по барањето.

(3) Ако во рокот предвиден во ставот 1 на овој член Министерството за правда не издаде решение, ќе се смета дека барањето е решено позитивно.

Член 22

(1) Ако донацијата и спонзорството немаат карактер на донација и спонзорство од јавен интерес, УЈП донесува решение со кое се укинува правото на даночни поттикнувања и тоа го доставува до прекршителот (давателот и/или примателот на донацијата и спонзорството).

(2) Против решението од ставот 1 на овој член, прекршителот има право на жалба до надлежната Второстепена комисија при Владата на Република Македонија.

Коментар

За да може да се користат за донациите и спонзорствата даночни поттикнувања, законодавецот предвидел евиденциски обврски врз основа на кои ќе може да се врши контрола.

Оценката за јавни дејности и за јавен интерес ја дава Министерството за правда, врз основа на барање.

Управата за јавни приходи го цени наменското користење на добиените донации и спонзорства.

За таа цел, давателот и примателот на донацијата и спонзорството се должни да изготват извештај за дадената и за добиената донација и за спонзорството, кој треба да ги содржи следните податоци:

- 1) име и назив на давателот и на примателот;*
- 2) име и назив на крајниот корисник;*
- 3) опис на предметот на донацијата и на спонзорството, кој овозможува нивно идентификување со назначување на количината, вредноста и другите негови особености;*
- 4) крајна употреба на предметот на донацијата и спонзорството; и*
- 5) други податоци.*

Договорот за донацијата и спонзорството и извештајот задолжително се доставуваат до УЈП, најдоцна 30 дена од денот на исполнувањето на договорот.

Договорот за донацијата и спонзорството, како и секоја друга докумен-

тација која е поврзана со донацијата и спонзорството, мора да се чуваат најмалку пет години од завршувањето на календарската година во која е исполнета обврската од договорот.

КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 23

(1) Со парична казна од 50.000 до 300.000 денари за прекршок ќе се казни правното лице – примателот на донацијата и спонзорството, ако не склучи договор во писмена форма (член 4).

(2) Со парична казна од 50.000 до 300.000 денари за прекршок ќе се казни правното лице – примателот на донацијата и спонзорството, ако не изготви извештај за дадената и примената донација и спонзорството (член 17 став 1).

Член 24

(1) Со парична казна од 50.000 до 300.000 денари за прекршок ќе се казни правното лице - примателот на донацијата и спонзорството, ако не ги користи во согласност со договорот, а предметот на донацијата и спонзорството му се враќа на давателот на донацијата и спонзорството (член 7 став 3 и член 8 став 1).

(2) За прекршокот од ставот 1 од овој член ќе се казни одговорното лице на правното лице.

Член 25

(1) Со парична казна од 50.000 до 300.000 денари за прекршок ќе се казни правното лице – примателот на донацијата и спонзорството, ако договорот и другата документација не се чуваат најмалку пет години (член 19 став 3).

(2) За прекршокот од ставот 1 од овој член со парична казна од 10.000 до 50.000 денари ќе се казни одговорното лице на правното лице.

Член 26

Со парична казна од 10.000 до 50.000 денари за прекршок ќе се казни физичкото лице за непочитување на одредбите од членот 4, членот 7 став 3, членот 8 став 1, членот 17 став 1 и членот 19 став 3 на овој закон.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 27

За спроведување на овој закон е надлежно Министерството за правда.

Член 28

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јануари 2007 година.

CIP – Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”,
Скопје

336.226:061.2(497.7) (094.5.072)

БУЖАРОВСКИ, Александар

Преглед на даночните одредби за граѓанските организации со
коменџури /

(автор Александар Бужаровски). – Скопје: Македонски центар за
меѓународна соработка, 2007. – 106 стр. 21 цм

ISBN 978-9989-102-50-9

а) Невладини организации - Даночни обврски - Македонија – Коментирани
закони

COBISS.MK – ID 70704650